

Razgled po svetu.

Nemčija mešetari.

Berlin, 10. maja. — Nemčija hoče na vsak način priti v popolno sovrastvo pri Francozih. Ni jim dovolj, da Francozi naredijo v Maroku enkrat mir. Govori se, da pošlje Nemčija vojne križarke pred Casablanca, Rabat, Mogador in El-Arajs in razvije nemško zastavo.

Nemško delavstvo odločno protestira, da se Nemčija umešava v notranje francoske razmere in ravno tako francosko delavstvo protestira proti vojni, najsi bo Nemčija ali Marokko, ali kako drugo državo.

Japen posojuje Kini.

Tokio, Japan, 8. maja. — Japonska je zopet posodila Kini \$5,000,000.00 in sicer Yokohama banka. Posojilo se je dalo čisto na tihem in le po slučaju je izvedel angleški konzulat. Vse vlade so za radi tega presenečene ker se boje, da bi dobila Japonska prevelik vpliv v Kini. Iz tega denarja bo kitajska vlada poravnala železniški deficit.

Delavsko zavarovanje na Angleskem.

London, 10. aprila. — Spodnja zbornica je sprejela zakon za starostno zavarovanje in za zavarovanje za brezposelnost. Za prvo podporo dobijo brezposelni \$2-400,000 podpore. Ravno tako se bo še v naprej podpiralo dobro družbo za boj proti jetiki. Lansko leto se je izdalo \$122,500,000 za boj proti jetiki. Letos bo še k tej svoti prispevala država še posebnih \$12,500,000.

Za starostno zavarovanje se morajo zavarovati vsi delavci do 65 let; kdor se bo pozneje prijavil kot doleča zakon, naj posledice sam sebi prepíše.

Druga polovica zakona se oziira za zavarovanje brezposelnih. (Vendar se pa ne bodo vzeli v to kategorijo vsi delavci temveč samo za prvič mašinisti, ladjedelniki, čarji, zidarji. Delodajalec bodo morali plačevati iz svojega žepa za vsakega delavca 5 centov tedensko. Država sama bo k brezposelnemu fondu prispevala letno \$3,750,000. Delavcem se pa ne bo dala podpora v slučaju štrajka.

Druga Vera Sasulic.

Peterburg, 10. maja. — V nekem gledališču v mestu Wologda je večeraj zvečer ustrelila neka mlada deklica, ruska revolucionarka policijskega inspektorja Ezimoffa in ga ranila smrtno. Tudi njegovo ženo in dva otroka je ranila. Junakinja je v splošni razburjenosti, ki je po strelih nastala v gledališču, srečno ušla neprijeti. Policija je seveda aretirala celo kup drugih ljudi, ki so bili navzoči v gledališču, katere bodo pa morali vse izpustiti, čeprav so na "sumu, da so bili z revolucionarke v zvezi", ker se jim ne more nič dokazati. Ezimoff je bil tisti šuft birokraški, ki je ukazal in uvedel v svoji guberniji, da se politične kazence vsak dan šiba do krvi. Doli s takimi krvoloki! Še se dobe ljudje, ki se žrtvujejo za druge — Rusinje!

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za \$ 10.35	50 kron.
za \$ 20.45	100 kron.
za \$ 40.90	200 kron.
za \$ 102.25	500 kron.
za \$ 204.00	1000 kron.
za \$ 1018.00	5000 kron.

Poštarina je všteta pri teh avotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. pošto-ni hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprilicneje do \$25.00 v gotovini v priporočeni ali registriranem pismu, večje zneske pa Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER KO.
82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

ŠTRIDESET RUDARJEV ZASULO.

White Haven, Anglija, 10. maja. — Štrideset rudarjev je tu danes v Margaretinem rovu zasulo; vzrok je bil ogenj, ki se je bliskovito razširil po premogovih jami. Rudarji bi se morebiti še rešili, če ne bi sopara ognja njih zadušila, ko so se rinili k izhodu. Vsi so gotovo umrli grozne smrti. White Haven je zadnji rov v Cumberland premogokopih.

Japonci in Rusi.

Peterburg, 11. maja. — Japonci so v mestu Augun, v Mandžuriji, 1 Smil od ruske meje ustanovili nov japonski konzulat. Ruska vlada je takoj pozivila Japonsko, v kakšne namene ji bo služil novi konzulat ob ruski meji in dobila je tudi takoj odgovor, da v Augun stanuje stalno 250 Japoncev in več japonskih tovarnih ipa v tem mestu svoj sedeš. Konzulat je postavljen za voljo trgovine in ne radi vojaške strani, seveda Rusi tega ne verjamejo.

Prihod francoskih čet.

Tanger, Marokko, Afrika, 10. maja. — Prihod francoskih čet pod poveljstvom Bremond-a, ni tukajšnjega položaja skoro nič spremenilo. Rebeli so vsak uvoz živil v mesto preprečili. Čete sultana so od prevelikega napora za nič in potrebujejo vsega, posebno pa odpočitka, spanja. Francozi bodo glad od mesta odvrgli, politično bodo pa ostali kjer stojijo.

Klerikalcem bo šlo slabo.

Dunaj, 11. maja. — Vse stranke se pripravljajo na prihodnje državno zbornice volitve. Posebno slabo kaže za krščanske socialce, kateri so z smrtjo Luegerja izgubili svojega pravega vodjo, kateri je razumel za stranko delati. Upa se, da bodo letos socialdemokrati dobili na Dupaju in po celi državi veliko število glasov. V Galiciji v mestu Wilička je ustrelil agitator Hatara kandidata druge stranke. Pivka, kateri je na mestu izdihnil.

Imajo za plačati 250.000 K.

Celovec, Koroško, 11. maja. — Šele sedaj se je pri sodišču končala sramotna afera prejšnjega škofa dr. Kahna pl. Gurk, kateri je imel svoje dolge prste pri razpadli banki Kayser in Palese.

Sedaj je sodišče obsodilo, da morajo dr. Kahn (prej bil škof, a je mogel to službo zapustiti), družtvo sv. Jožefa in abt Egger plačati banki Supan v Celovcu četrtilion kron.

Odkrili zaroto.

Pariz, 10. maja. — Policija je prišla na sled tajni anarhistični zvezi, katera je nameravala pogupati z dinamitom v zraku policijsko prefekturo, mestno hišo in ministerstvo notranjih zadev. Oblasti se niso hotele z časniki o zaroti pomenkovati in niso več izdale kot ta brozjavka poročila. Zaroto da je odkril sam policijski šef Pariza, slavni Lupime.

Budapest presenečen.

Budapest, 9. maja. — V političnih krogih je bilo veliko začudenje nad vestjo, da se je nenadoma v ogrski prestolnici pojavil prestolonaslednik Franc Ferdinand.

Govori se, da ga je kralj in cesar Franc Jožef L. ki sedaj daje v Budapesti advijence, na svojo lastno željo poklical. Vse kaže, da se Franc Ferdinand pripravljaja vsak dan bolj, da zasede gnili habsburški prestol.

Cerkveni zakon.

V Pittsburgu je neki triintrideset letni mož poročil neko 83 let staro vdovo, katoličanko, ki ima zraven drugih evetov in zapeljivosti tudi \$5,000,000, katere bo dedoval ljubezni mladi soprog, pod pogojem, če ji bo do smrti ostal — zvest. In taka svinjarija se imenuje katoliški zakon!

STRAH PRED KAPITALIZMOM

Skozi mohamedanski, indski, kineški, slovanski in germanski in latinsko-ameriški svet, torej skozi najbolj obljudene dele zemlje, seza do krvi strah pred novim inkvizitorjem, strah pred kapitalizmom. Strah in misel, tuj kapitalizmus bo neodvisnost lastnega naroda razbil in pokončal, je vir revolucionarnih bojev, ki se pojavljajo danes tu jutri tam iz navedenega vira.

Celi narodi, ki so stoletja spali, so se zbudili od pritiska tujega kapitalizma, in začeli vstajati.

Ubijaj!

Ubijaj! pa to ne mislo mo ljudi, temveč muhe! Profesor dr. Hill je izdal pomembno statistiko, kako so ravno muhe sovražnice človekove. Dr. Hill priporoča, da naj vsaka muha, ki pride v človekovo pest se hitro ubije. Muhe prenašajo boleznine, zastrupljajo kožo, celo jetiko so zmogne nanesti in človeka umoriti.

Posebno se naj gleda, da do jedi, kozarcev in otrok ne pridejo muhe. Vsaka gospodinja naj gleda, da v njeni kuhinji ne bo muh, če se pojavijo, naj se jih pobije in izžene. Napredek medicine je doznal, da so muhe jako škodljive človeku, za to dr. Hill priporoča, da se vsaka muha, ki nam pride v roko, ubije.

"Kjer se pripravata dva..."

Star pregovor, vendar pri Slovencih v stari domovini še malo upoštevan! V mestni občinski zastop ljubljanjski je prišlo po novem krivičnem volilnem redu 7 (beri sedem) zastopnikov, nemških nacionalcev! Zalostno, a resnično. Sicer je narodno napredna stranka zmagala, in ima glas večine nad vsemi drugimi strankami, vendar je ponos Slovencev, ki so ga gojili do Ljubljane, strt. — Dolgih trideset let so razumeli slovenski naprednjaki v Ljubljani odstraniti Nemce, nemčurje, renegate, ker pravih Nemcev je malo v Ljubljani) od mestnega zastopstva, sedaj pa so jim klerikalci odprli pot in postanejo tehten jezik. Tu navedemo par stavkov iz "Rdečega Praporja" iz Ljubljane:

"V ljubljanski občinski svet je bilo izvoljenih sedem nemških nacionalistov. Obe meščanski slovenski stranki je ta izzid presenetil, obe čutili, da sta kolikor toliko zakrivila uspeh nemški stranki. V svojem boju, zoper samega sebe, so Slovenci pozabili nemške priganjače, od katerih je gospodarsko odvisno 11 tisoče Slovencev in katerim je do zmage, velike zmage (če pomislimo, kako korumpirana je nemška stranka na Slovenskem) pripomogel prepis med dvema bratoma in so tako želi dobiček tretjega. Liberalci so dobili 23 mandatov, klerikalci 14, Nemei 7 in socialni demokrati, v osebi pisatelja Etbina Kristana.

Zupanom bo izvoljen gotovo dr. Ivan Tavčar, če ga seveda cesar potrdi, ker v Avstriji nima tako nobeden nobene pravice kaj postati, čeprav ga volilec soglasno izvolijo (primera Iv. Hribar!) "če ga cesar ne potrdijo!"

Pozor! mizarji in tesarji.

Od eksetutive mizarске tesarske unijske zadruge iz St. Louis, Mo., smo dobili obvestilo z željo, da priobčimo v listu, da so vsi mizarji, in tesarji od St. Louis mesta vsi na štrajku, ker zahtevajo boljše plačo in osemurno delo. Štrajkajo že od 1. aprila t. l. in je boj sedaj na celi črti.

Fabrikantje oglašujejo po kapitalističnih listih za delavce in seveda nič ne povejo, da njihovi sedajni stari uslužbenci štrajkajo. Za to pozor in stran od St. Louis-a!

Podpora za novi stroj Linotype.

Chas. Batista \$1.00, Fr. Capuder 25c, J. Kramer in Mrs. Kramer ob priliki preselitve vsak po 50c. —

MADERO ZMAGAL.

Rebeli vzeli po hudem boju glavno mesto Juarez.

El Paso, Texas, 11. maja. Rebeli pod poveljstvom Madero so zmagali in podrli in sežgali glavno zaslonbo Diazove, mesto Juarez. Več dni je že trajal boj pred mestom. Vladi ostale lojalne čete so pričakoval pomoči, a jo niso dobili. Njihov vodnik general Nava jili zapustil in na tihoma iz mesta pobegnil. Ostali vojaki so sklenili, da se bodo borili kot levi do zadnjega moža. Svoj sklep so tudi držali. Boj po cestah mesta Juarez je bil jut. Vojaki so se umaknili v katedralo, a tudi to so Maderoovi ljudje zmagali in jo zažgali in Diazove ljudi postrelili. Meščanstvo je bilo večinoma na Maderoovi strani, to je dosti pripomoglo k zmagi. Garibaldi-čci so se hrabro izkazali ravno tako. Ameriška vlada je izdala povelje, da se general Wood drži popolnoma nevtraln, če prav so padale v El Paso tudi danes meksikanske krogle.

Sedaj je Madero izjavil, da se je pripravil pogajati za mir, ker Diaz je dovladal.

Feehan je predsednik!

V pittsburskem rudniškem okraju Pennsilvanie, se je med člani "United Mine Workers" na škodo organiziranemu delavstvu naredil preobrat, ki je gotovo črno delo kapitalistov in nič drugega. Urad United Mine Workers je proglasil in zakonito postavil Feehana Francis kot predsednika tega distrikta in da petdeset lokalnih unijskih klubov, ki plačujejo Gibbonsu prispevek za organizacijo, ne ravnajo pravilno in bodo izgubili čarter, če se ne bodo držali pravil in zakonov glavne urada. Vsak član United Mine Workers bi mogel delovati na to, da se ta grdi, pristanski boj konča, ker če je kaj na mestu danes, je potreba, da delavci bolj kot kedaj poprej držijo skupno in ne delajo razporov v svoji organizaciji. Opozarjamo Slovence, člane te organizacije, da le Feehana pripoznajo za svojega predsednika. —

Danski študentje.

4. maja se je napravilo na pot v Zjed. države 40 danskih dijakov iz Kopenhagna, da dobe jasnejše pojme o gospodarskem in političnem življenju Amerike.

Čeprav se je sestavil odbor, ki je dijakom zagotovil, da pokrije njih potovalne stroške, so študentje, vsi izvrstni peveci sklenili, da prirede pevске koncerte po Ameriki in si tako zaslužijo za stroške sami. Spremljal jih bo tudi baritonist kraljeve danske opere, Helge Nissen, in dirigent S. Levysohn, tudi danški dvorni operi. Mladim dijakom bo stala na strani "dansko-ameriška liga", katera je tudi prevzela skrb, da kamor mladi učenjaki pridejo, da bo za nje že vse preskrbljeno.

19. maja bodo peli danski visokošolci v "beli hiši", v Washingtonu; pogostil jih bo sam predsednik W. Taft.

Napad na delavsko stranko.

Delavstvo je še vedno razburjeno, ker je višje sodišče pripoznalo za pravo, da se je odpeljalo ukradno po noči iz dežele Indiana McNamara in se ga na skrivnem odpeljalo v Los Angeles. Western Federation of Labor bo dala za proces pol milijona dolarjev, kateri denar se bo dobil od posebnega asesmenta od članov organizacije.

Tista "spoved", o kateri je toliko besedičil detektiv Burns, se je malo že ohladila po kapitalističnemu časopisu. Stvar je vsa izmisljena in že danes nihče ne veruje — tudi kapitalistično časopisje ne, — da je delavski tajnik razstrelil poslopje "Times", čeprav se je po starem receptu našlo "vsepolno dinamita in anarhistovskega orožja in priprav."

KAM PLOVEMO?

V glavnem zveznem mestu Washington, ne vlada samo grozna beda med nižjimi stanovi, kot jo je nam razkril in popisal Viktor Berger, temveč je to ponosno mesto doprineslo tudi družabnost do Viljemove znorelosti.

Danes vlada nam kompliciran družabni stanovski sistem, katere je prebivalstvo mesta potisnil v razne "razrede", da so gospoda gotovi, če pride na "hof ball" kak "nižji" ali "višji". Vse je sedaj porazredeno, forme govorenja, lakaji, uniforme, trakovi in moralno štran družbe se je tudi izdelalo po gorostasnih neumnostih evropskih roparskih dvorov, vse importirano, pavovo perje.

Ampak, kaj hoče vse to, ko je pa "glavna" oseba kilavo premikajoča, ki nima tam slave in tu ne glave za kako svojo misel!

Zakaj se pa obdaja našega predsednika z popom in še mu izkažujejo kraljevske časti, je težko povedati; morebiti pripravljajo ljudstvo počasi na nastop prave monarhije. Prej pa, ko bi do tega prišlo, se bo vzdignila čez vso deželo revolucija, sila in upor, kakršnega še ni poznala in ne videnla človeška zgodovina.

Mi smo in ostanemo narod delavcev, in delavce bo tudi nekega dne zasedel namesto trustovega hlapca, predsedniški stol, čeprav se "konservativci" in lakaji temu še danes posmehujejo!

Moč policije.

Naš list pri nobeni priliki ne pozabi ljudsko pozornost obrniti na tiranstvo ameriške policije. Sedaj pa chikaška "Arbeiter-Zeitung" poroča o rabeljstvu in tiranstvu zanimiv dogodek, ki se je pripetil na Nemškem in sicer, ko so se obhajale svečanosti braunšvajvskega regenta. V tej deželi "mislecev in pesnikov", je še vedno najvišji gospod — policija. V Braunšvajski je živel mirno življenje nek nemški Rus, ki je študiral na univerzi arhitekturo; bil je tudi ruski oficir in se je udeležil rusko-japonske vojske. Pri slavnosti na čast regentu in njegovi ženi, pa je bil povabljen tudi neki veliki ruski knez; tudi temu Rusu Ernest Otto po imenu, se je "zapovedalo", da se svečanosti udeleži. Otto je pa povabilo odklonil z motivacijo, da gospodov ne pozna. (!) In tako se seveda ni vdeležil slavlja. Ampak ta "razzallitev" ni smela ostati nenaščešana. Te dni je bil nameret ta ruski oficir iz Braunšvajga izgnan od policije, ne da bi se mu povedalo vzroka ali, kje in kako se je "pregrešil" čez visoko gospodo! Izgnan, pravijo nemški listi ni noben ruski jud, temveč pravoslavni nemški Rus. To izgnanstvo nedolžnega človeka je "usluga" nemške policije krvavemu carju. Slučaj je pravilno braunšvajski in do pičice nemško patriotični in menda ne potrebuje komentarja!

Rusko vohunstvo.

Rusko špionaštvo je uvedel glavni poštni mojster Hitchcock v Washingtonu. Na stotine zvestih in v svojem pokliem na mestu stoječih poštarjev, je zapustilo "državno" službo, ker se je uvedlo po poštah največje špionaštvo, kar ga je še bilo v Ameriki. Kjer pismonoše devajo pisma, in posebno tisti prostori, kjer prihajajo rekomandirana pisma, so tako zastražena, da se nemore uslužbenec niti ganiti. Nad glavami uslužbenec je železna temna kletka in v tej kletki so špijoni, katerih poštarji ne vidijo, kedaj pridejo in ne, kedaj odidejo iz "dela". Gledajo na vsak premik ubogega poštarja in v rokah imajo daljnogled, da lahko preberejo vsak naslov na pismu. Pa tudi druga ovadstva je po ruskem vzorec uvedel Hitchcock in ni čuda, da se poštarji dan na dan poslavljajo od dela, kjer ne morejo še mirno zavžiti svojega luncheda, ne da bi jih ne opazovali vladni vohuni.

NOV NASLOV!

Opozarjamo vse naročnike, da smo se iz dosedanjih prostorov preselili na 2020 BLUE ISLAND AVE. Nadalje opozarjamo upravnštva raznih listov tukaj, kakor tudi ona v stari domovini, ki nam pošiljajo svoje liste, da naslove premene. Vsi listi, dopisi, pošiljatve in denarne nakaznice NAJ SE od sedaj naprej NASLOVLJ AJO na 2020 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Tukaj je dokaz!

Da se dajo ljudje v tej kapitalistični deželi do krvi izsesati, ni samo prazno pisarenje ne kapitalističnih listov, temveč čista gola resnica. Iz mesta Philadelphia se poroča zanimiv slučaj. V neko endotno zasebno bolnišnico je prišel bogataš in se je moral podvreči hudi operaciji. Ker bi pa pri operaciji izgubil preveč krvi za svojo moč, je dal zdravnikom nasvet, da naj oglašijo v angleških kapitalističnih listih za močnega mladega in zdravega človeka, ki bi hotel prodati pajnt svoje krvi za enega bolnika in mu tako rešil življenje. Za tako operacijo treba odločnosti in poguma, ker tisti ki sam odda svojo kri, je tudi v smrtni nevarnosti in lahko umre.

Oglasilo se je — trideset mladih ljudi.

Sedaj se je pa izvedelo, kot "Philadelphia T. Blatt" poroča, da je bilo vseh teh 30 mladeničev, ki so prodajali za par dolarjev svojo lastno kri in zdravje — brez dela že dolgo in tako seveda brez vsakih sredstev. Nobeden od teh ljudi ni poznal bogatega bolnika. Nobeden od njih ni hotel dati svoje krvi za voljo ljubezni do bližnjega; bil je pravi kšeft za kri.

Ni to karakterističen dokaz, današnjega gnilega sveta? V tej deželi, "kjer se ima vsak prilko povzdigniti do milijonarja", so mogli zdravi mladi fantje za kruh odpreti svoje žile! Dežela vseh mogočnosti in prosperitete, kje si?!

Moč cerkve rase.

Sedaj so na Portugalskem opravili "državno vero" (katoliško) in tako razdružili republikanci cerkev od države kot na Francoskem. Ta zakon stopi v veljavo 1. junija, in kar se svet najbolj čudi, je to, da se je portugalsko ljudstvo ob razglasitvi tega pomembnega zakona — popolnoma mirno zadržalo, vkljub hujskanju škofov in rimske kurije. Nasprotno pa vlada na Nemškem država z cerkvijo. In sicer v protestantskih okrajih z protestanti, v katoliških z katoliki!

In v Zjed. državah? Tu bo kdo porekel, saj je tudi tukaj cerkev ločena od države, dobro, toda katoliška kurija je zadobila tudi v Uniji že tako moč — zadnje volitve v Milwaukee — da jo v Washingtonu negujejo kot najboljšo hčerko prezidenta. Vera je dobila že svoje korito tudi v tej deželi, in stalo bo nekaj boja, prej ko se ji bo dobljen vpliv odzvel.

(Vlade in cerkve vedno skupaj drže!)

Same obljube.

Republikanska in demokratska stranka sta pred volitvami obljubljal, kaj vse bodo storile za volilec, po volitvah se pa gospoda volilec v pest smeje. Stars pesem. Sedaj poročajo iz Wall ulica, da bo 1913 velika panika direktno so denarne stenice napovedale lakoto, če se jih ne bo njih, oz. njihovih hlapcev volilo Koliko časa bo še prosto ljudstvo dopustilo, da mu bodo zapovedovali, koga ima za voliti in kaj za dobiti? Koliko časa še?

Listnica uredništva.

Vsi dopisi, ki niso prišli v t izdajo, pridejo v prihodnjo. Pišite na nov naslov.

Zahodna Bolniška Podporna Jednota.

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena 25. aprila in inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash. Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale, Wash. Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Ravensdale, Wash. Zapisnikar: IVAN ŠKUFCA, Ravensdale, Wash. Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 80, Enumclaw-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JOS. BURGAR, Box 107, Cle Elum, Wash. ANTON LUČIČ, Box 499, Cle Elum, Wash. J. PETKOVŠEK, Box 499, Cle Elum, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash. PAUL KOLAR, Box 337, Cle Elum, Wash. CIRIL ERMENC, Box 142, Taylor, Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. J. Mustard

Seja gl. odbora se vrši vsako zadnjo nedeljo v mesecu v Frank Markusa dvorani v Georgetown. Uradno glasilo je GLAS SVOBODE.

Groga in drugi.

SPISAL RADO MURNIK.

VII.

"Planthar s' Mino po domaže". Vodnik.

"Nadaljujmo!" je svetovala starejša, sama radoznala, kaj bo iz te najnovejše izpovedi živahne sestrice.

"Radovednost, to je grda, grda lastnost, ki ravno mladim dekletom iz finih obitelji najmanj pristaja!" je oponašala Stanka guvernanta skozi nos. "Toda prilika je bila ugodna, izkušnja grozna — kaj — kar šla sem in uhvatila prvi dve tistih prepovedanih knjig, Sans fazons!"

"No, in —?" "Brala sem — nihče od vas me ni nikdar zalotil — hihi — čakaj, da ti povem! Prvo povest sem prečitala od konca do kraja. — Početkoma mi je bila zelo všeč. Tako sta se rada imela! Njej je bilo ime Gemma, ako se ne motim; njegovo ime pa sem popolnoma pozabila. In neki koder je tudi prav dobro opisan — Tartaglia ali kako so ga klicali psička. Nazadnje pa ženin svojo nevesto — zapusti, in iz vsega skupaj ni nič! Komaj sem že čakala, da prideta skupaj, na — pa pride takšen konec! — Povem ti, da sem jokala! — Več stvari tudi nisem razumela. Toda bila sem zelo nesrečna in — vso noč nisem spala — in premišljevala sem, kako bi si bila uboga Gemma morda venderle pomagala!"

"Noričica!" — "Potem sem pa začela drugo povest; tudi v tej so Rusi. Kmalu pa sem zapazila, da se tudi tukaj in on na nedež odobila — in res! — pogledam konec: narazen morata! Šla sem hitro in prebrala še od drugih novel, kar jih je bilo skupaj vezanih, vedno le zadnje poglavje — ali kar samo zadnjo stran. Zakaž, sem si mislila, čemu bi se mučila in čakala tolikanj časa, ako nazadnje ni najmanjše svatbice? Toda — ali misliš, da je bilo kje kaj poštenega konec, kakor se spodobi? — Niti jednega ne! To je — z jedno besedo — žalostno! Nobene poroke! Ojoj!"

"Žalostno, pa večkrat resnično!" "No, to ti je lepa resnica. — Potem bi pa sploh na svetu nobene poroke ne bilo, ako bi šlo vse le narazen in narazen," se je jezila Stanka.

"Saj ti pravim: večkrat! Večših se dobro izide, večših ne. Le pogled našega strica! On je ni dobil, katero bi rad; zafo je ostal neženjen."

"O!" je vzkliknila Stanka odkritosrdno, "ako bi jaz pisala romane in take stvari — pri meni bi se vse poženilo in pomozilo. To bi bilo lepo! — No, pa mi reci: kaj bi pa bilo, ako bi morala ti Vojnika pustiti?"

Milena ni odgovorila. Obleдела je: vsa kri ji je šinila proti sru... "Oj, če bi mene zapustil moj ženin, ka —" se je srdila Stanka; oči so se ji zablistale.

"No, kaj pa bi naredila?" "Kaj? — Oči mu izpraskam še tisto uro!" se je zagrozila mlada amazonka odločno.

"A — ti bi bila nevarna ljubica!" Milena se ni mogla vzdržati smeha, dasi se ji ni prav ljubilo.

"Druga knjiga me pa ni nič posebno mikala. Le dve mesti sem si slučajno prebrala in zapomnila. To-le namreč: "Was Prügel sind, das weiss man schon; was aber die Liebe ist, hat noch keiner herausgebracht."

Mileno je znova smeh posilil. — "Potem pa še, čakaj je že bilo — da: "Ausserdem wirkt nicht jede Liebe blitzartig; manchmal lauert sie wie eine Schlange unter Rosen und erspäht die erste Herzenslücke, um hinein zu schlüpfen; manchmal ist es ein Wort, ein Blick, die Erzählung einer unseheinbaren Handlung" — dalje pa ne vem."

"Take stvari ti beres? To še ni za-te," je svarila Milena vsa osupla.

V tem pa se je Stanka izpredla iz rogoznice in stopila pred sestro.

"Vidiš, in zdaj mi — ti povej, — kaj je to: ljubezen!" "Kaj tebi vse pride na misel?" se je smejala starejša osuplo.

"Povej no, lepo te prosim, preljubi, dobri, lepi, zlati moj Milenček! — Nočeš?" Ovila se ji je okolo vratu.

"Ne morem —" Stanka ji je porinila vezilni razpon smelo v stran.

"Moreš že, samo nočeš!" Viharna izpraševalka se je vrgla sestri v naročje in ji zrla poseče in nestrpano v oči. "Povej mi no, ako te prav, prav lepo prosim! Boš?"

"Saj bi rada, pa ne morem, ti moja draga, neumna stvarca!" "Ah, kakšni prazni izgovori! Ali imaš Vojnika rada?"

"Seveda ga imam!" je odvrnila Milena s srečnim nasmehom.

"Torej mi pa povej, kako je to, kadar ljubi drug drugega! Kako je to?"

Tačas jo je Milena burno objela in jo poljubljala in pritiskala

k sebi, da je sestri skoro sapa pohajala... "Zdaj ravno toliko vem, kakor prej!" je potožila malodušno. "Le to vidim, da ljubezen ni nič prijetnega, ako mora človek tako težko dihati, kadar je zaljubljen. Pa saj vem, ti nočeš ničesar povedati! Ne ostane mi torej nič drugega, kakor da se — sama zaljubim! Takrat pa tudi ti ničesar ne zveš od mene!"

"Ti se hočeš zaljubiti? — To pride samo po sebi, in za to je še čas; zdaj si še mnogo premlada —"

"In preotročja, kaj ne? Res ne vem, kaj si ti vse domišljuješ na tista uboga tri, štiri leta, kar si starejša od mene! — Ah!"

Milena je molčala. Uravnala si je zopet svoje vezilne proje.

"Sploh vi vsi skupaj prav čudno ravnate z menoj! Vse moram ubogati, povsodi sem zadnja. Ne hodim vam prav! Ne govorim vam prav! Ne sedim vam prav! Ne stojim vam prav! Nihče ne mara za-me — jaz pojdem — v kloster — o —"

— In pomilovanja vredna revica se je ta hip tako živo zamislila sama sebi, da je čutila nujno podobno žepnega roba. Ker ga ni našla, in ker ji je branil ponos, da bi prosila sestro v takem soparnem trenutku zanj, si je premislila, se siloma zdržala solzic in o-pustila nameravani bridki jok.

"O, zakaj nisem fant!" je potožila z globokim vzdihom in kradoma pogledala Mileno. Ta se ni ganila. — Ali je bila huda nanjo?

"Me dekleta," je nadaljevala tožno, "nimamo nikakešnih pravic! Nobene svobode! Nič. Vedno nadzorstvo! Vedna straža! Vedna ječa! Večno robstvo! No, moja častna beseda, ako —"

"Ali Stanka!" jo je ustavila sestra karajoč.

"Ako bi bila fant — sur mon honneur! — bi —"

"Ti govoriš preveč preprosto!" "Kakor sem rekla..." Tu je zastala. Zakaž Milena je spravila vezenje in se naredila, kakor da hoče oditi. Hitro je skočila Stanka k njej in se ji jela dobrikati.

"Ali si huda na-me? — Bodi zopet dobra z menoj! Saj te imam vender tako rada! — Nikar ne pojdi! Ostanes?"

"Ako boš bolj pametno govori-la," je velela Milena mirno in sedla nazaj. Stanka jo je poljubila na čelo in objubila z navdušenjem: "Strašno pametno! Le čakaj!"

V kotu parka, ne daleč od Milenine klopi, bil pod košatim kostanjem pripravljen ob zidu vzvišen prostor, nekak ograjen oder. Lesene stopnice so vodile gori; streho je nadomestoval gosto kostanjevo perje, tu in tam že nekoliko zarumenelo. Od tukaj se je lepo videlo daleč proti Vranovemu po-ljski raveni noter do Save in o-nostranskih vzdigaajočih se bregov, strmih podvezij in skalnatih obronkov.

Stanka je pobrala svoj franco-ski zvezek in skočila za Azorčkom

na "stražnico", hoteč tu popraviti, kar je bila zamudila spodaj. — Toda ni še bila dobro gori, ko je šepnila Mileni nazaj doli: "Skrij se! Tiho bodi! — On gre!" — Pinč je zalajal. "Vojnik?" "Pipifaks!" "Se tega je bilo treba! Lepo te prosim —"

"Že vem, že vem! Takoj ga odpravim! — Tiho, tiho!" je svarila. "Tu je! — No, le čakaj! Impertinentno!"

"E — najponižnejši — e — hlapec in sluga, gospodična — E? —"

Stanke ni malo prišlo, ko je videla Lahmberga pred zidom. Ali ni bil dobil njenega lista? — Gotovo! Zdaj pa pride ta — se še nalaše kazat, češ, kako malo ga je zadelo rezko pismo! To je razzaljenje! To vpije glasno po osveti! Že dobro! —

"Bon jour — e — bon — bon jour!" se je poklonil drugič baron.

"Bog daj! — Kam pa vender vlečete toliko zelenjave?"

Baron se je lahko namrdnil. — Čutil je v vprašanju težko skrivano nemilost. Vender se je kot modern človek, ki ima obraz in okre-te po določenih pravilih v oblasti, takoj zopet prikupljivo nasmehnil.

"Gospodična sestra — e — doma?"

"Ne. Obžalujem. Peljala se je z mano in teto na Bistrico, če veste, kje je Bistrica. Ne veste? Saj sem si takoj mislila, da ne veste."

"E — ne vem. Auf Taille! Žal mi je!"

"Kaj pa ste vender prišli tako pozno? Mrak se že dela."

"Hotel — e — pokloniti gospici sestri ta-le šopek," se je glasila baronova razlaga v najslajših li-ričnih izrazih.

Stanka je ploskala, kakor od same osuplosti. Z rokami, jih vzdignila v znamenje neme zdvojenosti sklenjene proti levemu licu, povesila poredno glavico in vzdihnala:

"Ah, ah! Kako bo vender Mile-ni to žal! Jokala se bo revica, ako ji povem! Da je morala ravno danes na Bistrico! Ah, ah! Za danes morava midva obupati, gos-pod Lahmberg, danes ni nič! Za-to — nesite vaš šop zopet lepo na Vranovo nazaj, postavite ga v vo-do in ga prinesite — polovico ju-tri, polovico — pojutrišnjem! — Kar na jedenkrat toliko bi bilo Mileni preveč! Jutri, gospod bar-on, jutri — in pojutrišnjem!"

Lični gospodek je bil vender nekoliko v zadregi. Čutil je do-bro, da ga ima to negodno dekle neusmiljeno za beba, tem bolj, ker je slišal zdaj pa zdaj napol pridružen deklisko hihikanje iz parka.

Tam je čepela Milena na klopi-ci in tiščala robec ob obraz in si prizadevala na vso moč, da ne iz-proži izdajalnega smeha. To ji je bilo tem težje, ko je gledala vse resnosno gibanje predrzne i-gralke in poslušala poleg tega

njene slovesne, premerjene besede. "E — gospodična Stanka —?" "Monsieur, prosim lepo: recite gospodična Stojanova! Stanko rajši izpustite in zapomnite si, da ne dovoljujem nikakešnih intimnostij!"

"Tisočkrat prosim, oprostite mi! — E? Privoščena naj mi bo — e — čast, prositi gospico Stojanovo, da blagovoli biti tako prijazna — e — in odda ta — e — bou-quet gospici sestri!"

"Tako se govori! Vam bi bilo večsah pač treba še kakšne gu-vernante!"

"O" — se je podvizal baron, "ako bi bila tako dražestna, kakor — e — gospica tukaj — bi bil — e — prav priden! Da, da, prav priden!"

Držal je šopek in mazinec ves čas z brezprimerno gracijo v stran.

"Gospod baron, ali imate orožni list?"

"Nimam — e — čemu?"

"Le pazite, da vas žandar ne dobi!"

"Dovolite zakaž — e?"

"Takoj bi vas gnal v keho, ker nepostavno nosite orožje s sabo! Nerada bi vas na samem srečala! Bojnim se vašega — kremplja na mazincu."

"A, izvrsten dovtip, auf Ehre — nie dajewesen — haha, izvrstno, haha, haha, sehr gut! Gospica je jako duhovita — e?"

"Prav nič, monsieur! Najmanj pa danes! Zakaž ta dovtip je nar-edil — kaj mislite kdo?"

"Gospod major! — Ne?"

"Gospod! Zdaj mi pa zaženite vaš šop sem gori! — Tako, hvala lepa! Naše zabave je konec, zakaž ne spodobi se, da bi se tako "sa-mostalna" dama, kakor sem zdaj-

le jaz, izpozabila v daljše pogovo-re. Poleg tega moram izvršiti tudi še svojo lekcijo. Lahko noč!"

Nejevoljen je baron odšel. "Čudne šale!" si je mislil. "Najprvo me vabi, potem se pa skrije. Le potrpi-mo. Pozneje utegne priti drugače. Takrat poplačam vse z dvojnimi obrestmi!"

"Ali ga nisem dobro?" se je pohvalila Stanka, igrajoč se s šop-kom.

"Preveč!" je dejala Milena. "Ako jutri zve, da sem bila doma, kaj potem? To bo zelo nepri-jetno!"

"Ah, kaj! Njega se bodeva ba-li! Še zmenim se ne; saj si bodeva že kaj izmislili."

Vojnika ni bilo.

Sence dreves so brzo narasle; polagoma se je temnilo. Večerno-nebo je bilo polno rdeče, rumene in modrozelenkaste bliščave. Sestri sta se vrnili v grad. — Mileni se je zdel ta dan kakor izgubljen; obhajale so jo neprijetne misli. Zakaž ga danes ni bilo? Ali mu ni bilo prav, da ga je odpravila le z nekaterimi vrsticami? Ali se mu je zamerilo to, da je moral toliko časa čakati odgovora?

To je bila prva disonanca v njeni ljubezni.

— Ne dolgo potem, ko sta odšli mladenki, so zahreščali po rahlem pesku in parku lahni koraki; za-šumela so ženska krila — made-moiselle Etienne se je bližala utici sredi nasadov. Nestrpano je bila čakala mraka in zrla zamak-njena v mesec, ki je visel kakor velika, kriva, bledebelkasta snežinka na prozornem nebu.

Dalje prihodnjič.

Za zunanje oglase ni odgovor-ne ne upravnistvo in ne uredniš-tvo.

AKO nočete. . . IZGUBE, tedaj nalagajte svoj denar le pri MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI v Ljubljani, Prešernova ul. št. 3. Ona je najbolj varna in največja slovenska hranilnica. Stoji pod kontrolo javnosti, vlagateljev in c. kr. deželne vlade. Za vložen denar jamči cela mestna občina ljubljanska s premoženjem, vrednim do 50 milijonov kron in hranilnica sama z rezervnim fondom 1 mil. 200 tisoč kron. Vsaka izguba denarja-tudi za časa vojne-je izključena. Nad tisoče in tisoče Amerikance ima pri njej naloženo več milijonov svojega prislužka. Vloge obrestuje po 4 1/2% brez vsakega odbitka. Stanje vlog znaša 40 milijonov kron, ves promet do konca 1. 1910 pa 564 milijonov kron. Denar pošiljajte po pošti ali kakim zanesljivim banki. Pri banki zahtevajte odločno, da se vam pošlje denar le na "Mestno hranilnico ljubljansko v Ljubljani" in ne v kako drugo manjvarno "špar-kaso". Nam pa takoj pišite, po kateri banki dobimo za Vas denar. SVOJ NASLOV NAM PIŠITE RAZLOČNO IN NATANČNO.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE VERUJTE IN ZAUPAJTE SVOJE ZDRAVJE sama onemu, kateri vam črno na belem svoje npljvno delovanje in mnogobrojne uspehe z originalnimi priznanji in pričani jasno dokazuje. Prazno oglaševanje, prazne obljube in samovalne še nikdar niso nič veljale. Ljudje naj nas sami hvalijo in priporočajo. Poslušajmo resne besede naših lastnih rojakov z katerimi naše solidno delovanje, čudodelne uspehe prizna- vajo ter nas vam priporočajo. Zaupajmo naše zdravje samo onim zdravnikom kateri so že mnogim življenje rešili in ne zametujmo ga mladostnim neiskusnim zdravnikom in samohvalnežem, da bi se nad nami učili in prakticirali. Slavni zdravniki od The Collins N. Y. Medical Institute kateri je največji in najslavnejši v celi ameriki, smemo reči najpriporočljivejši na celnem svetu. — zamorejo dokazati preteklost katera ne najde para na celnem svetu. To vam na tisoče in tisoče originalnih, javnih priznanj in zahvalnih pism jasno kod solnce dokazuje. Berite te pisma naših rojakov in sodite sami: Moj dragi zdravnik! Ne vem ako se kedo na svetu ve toliko kakor jaz, kako strahno je boljevati na maternici in ostalih ženskih boleznih. Moj prijateljice me niso več spoz-nale, tako sem upadla in me je bila samo še kost in koža. Specialisti, profesorji in zdravniki so poskusili najboljše z mano ali vse je bilo brez uspeha in kazalo, da ni več pomoči za mene. Brez kakega upanja sem se še na Vas obrnila in danes se počutim tako dobro kakor da bi bila prerojena. Sprejmite prosim moje najlepšo za-hvalo in dajte to v časopis, da moje prijateljice vedo kje da se ženske bo-lezni in neprilike toko čudodelno ozdravijo. Se enkrat najlepša zahvala in vam ostajam hvaležna Mrs. Julija Kalman, 354 E. 54 Str., New York. Ako na katerej koli bolezni trpite obrnite se takoj osebno ali pa pismeno na Dr. S. E. Hyndman vrhovnega zdravnika od THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE 140 WEST 34th STREET NEW YORK, N. Y. Uradne ure, za osebne obiske so: Vsaki dan od 10 do 5 ure popoldan Obredeljeje in praznikih od 10 do 1 popoldan. Vsaki torek in petek zvečer od 7 do 8 ure. Spoštovani gospod! Dobri in slavni zdravniki od The Collins New York Medical Institute zaslužijo največjo zahvalo od trpečih in bolnih ljudi. Jaz sem se zdravila leta in leta ali mojega težkega dihanja, slabega teka prsne bolečine in srčne napake se nisem mogla rešiti ter sem postajala dan za dnevom slabša dok-ler se nisem obrnila in poskusila zdravljenje od teh zdravnikov. In hvala najvišjemu in njim ker so mi tako lepo pomagali. Danes po krat-kem zdravljenju sem ozdravljena. Prosim, da jim izročite mojo najlep-šo zahvalo. Jaz jih bodem vsem mojim prijateljicam najtopleje priporočala, ker to zaslu-zijo. Z velespoštovanjem Mrs. Karolina Kleinschmidt, 134 4th Str., Olean, N. Y. Moj dragi zdravnik! Vi ste me tako dobro ozdravili moje telesne bolezni in spolnih sla- bosti, da ne morem najti dovolj hvaležnih besed za Vas in za Va-šo hitro ozdra- vljenje in do- broto katero ste mi skazali. Vza- men si prostost da Vas najsrčn- eje priporočam. Mike Polak, 358 Helen Str., Mc. Kees Rocks Pa.

S.S.P. Zveza

Ustanovljena leta 1908.

Inkorporirana leta 1909.

Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI DOROB:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Box 91, Salida, Colo.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11316 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 - 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

FERDINAND GLOJEK, (pred.); 477 Virginia St. Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 - 136th St., Chicago, Ill.
MARTIN V. KONDA, 1518 W. 20th St., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut Ave., S. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ČUK, Box 268, Moon Run, Pa.
JOSIP CVETKOVIČ, Box 94 Hammond, Ind.

POMOŽNI DOROB:

JOSIP IVANŠEK, 1517 So. 43rd Ave., Chicago, Ill.
IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN LEVSTIK, 11316 Fulton Avenue, Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. ALOIS M. ZAHORIK, 1845 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odpošiljatve) pa na John Kalan, 341 - 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Seja vsako zadnje sredo v mesecu.

PEVKA.

Anton P. Čehov.

Nekoč, ko je bila še mlajša, zalaša ter je imela lepši glas, je sedel pa njeni lači v sobi za goste Nikolaj Petrovič Kolpakov, njen oboževatelj. Bilo je zelo soparno. Kolpakov se je ravnokar naobedoval ter izpil celo steklenico vina, pa vendar se ni počutil dobro. Oba sta se dolgočasila ter čakala, da mine sopara, nakar se podasta na izprehod.

Nepričakovano je v veži nekdo pozvonil. Kolpakov, ki je bil brez sukne in v bačkorih, je začudeno pogledal Pašo.

"Brzkone bo to listonosec ali nemara kaka prijateljica," omenil pevka.

Kolpakov se ni dosti menil za Pašine prijateljice, niti za listonoseca, marveč je pograbil z rokami obleko ter odšel v stransko sobo. Paša je stekla odpreta vrata. Na njeno veliko začudenje ni stal na pragu listonosec niti prijateljica, marveč nepoznana ženska, mlada, zala, čedno opraviljena in premožna, kakor se je zdelo.

Nepoznana oseba je bila blede in je težko sopla, kakor bi bila prišla po visokih stopnicah.

"Česa želite?" jo je vprašala Paša.

Gospa ni takoj odgovorila. Stopila je za korak naprej, ogledala polagoma sobano ter se nepoznava na vsedla, kakor bi vsled utrujenosti ali boleznj ne mogla dlje stati; nato je dolgo gibala ustnice, hotela nekaj povedati.

"Ali je moj mož pri vas?" je vprašala končno, vprši v Pašo svoje velike oči s trepalnicami, rdečimi od joka.

"Kakšen mož?" je zašepetala Paša ter se prestrašila tako, da so ji otrpnile roke in noge. "Kakšen mož?" je ponovila ter jela trepetati.

"Moj mož . . . Nikolaj Petrovič Kolpakov."

"N . . . ne, moja gospa . . . Jaz ne poznam nobenega moža."

Na to je prešla minuta v tišini. Tujka si je nekolikokrat obrisala z robcem blede ustnice, da bi premagala notranjo razburjenost in je zdrževala sapo, a Paša je stala nepremično kakor vkopana v zemljo pred njo ter jo v zadregi in strahu plašno gledala.

"Torej vi pravite, da ga ni tukaj?" je vprašala tujka že s trdim glasom ter se nekako čudno nasmehnila.

"Jaz . . . jaz ne vem, po kom povprašujete . . ."

"Gnusna ste, podla in ogavna . . ." je zamomljala tujka, ogledujoč Pašo s sovraštvom in zaničevanjem. — "Da, da — gnusna ste. Jako me veseli, da vam morem končno to povedati v obraz!"

Paša je začutila, da na to gospo v črni opravi, s srditimi očmi ter z belimi tenkimi prsti dela ona neugoden, ogaven vtis in jela se je sramovati svojega napetega, rdečega lica, mozolov na nosu in svojih dolgih las na čelu, ki se ni

kakor niso hoteli držati kite. In zdelo se ji je, ako bi ona bila revna, neolikana in brez šapelja, da bi se nekako dalo skriti, da je neredna ter bi ji ne bilo tako strašno stati pred to neznanu tujko.

"Kje moj mož?" je ponovila gospa. "Sicer pa, naj si je on tukaj ali ne, meni je to vseeno, toda povedati vam moram, da so prišli na sled poverjenju ter da Nikolaj Petrovič že iščejo . . . Hočejo ga zapreti. Glejte, kaj ste povzročili!"

Gospa je vstala ter se jela silno ganjena sprehajati po sobi. — Paša jo je gledala ter je vsled strahu ni razumela.

"Danes ga najdejo in ga zapró," je nadeljevala gospa in v tem glasu se je zrealilo razžaljenje in jeza. Meni je znano, kdo ga je pripravil do tega. Gnusna, mrzka! Prodavajoča se oseba! (Gospa se skrivila usta in nos se ji je zoprno zavihala.) Jaz sem slaba . . . čujte, preprosta ženska! Jaz sem slaba, vi ste močnejša, toda kdo se naj potegne za-me in za moje otroke? Bog vse vidi! On je pravičen! On mi da vračilo za vsako mojo solzo, za vse v bdenju prebite noči! Pride čas, ko se spomnite na-me!"

Zopet je nastala tišina. Gospa je hodila po sobi ter si lomila roke, a Paša jo je še zmerom gledala topo in v zadregi; ni razumela ničesar, marveč pričakovala od nje nekaj strašnega.

"Jaz, moja gospa, ne vem ničesar," je dejala ter se takoj spustila v jok.

"Lažete!" je zakričala na njo gospa ter jo premerila z jeznim pogledom. "Jaz vem vse! Že dolgo vas poznam! Znano mi je, da je poslednji mesec sedel vsak dan pri vas!"

"Da! Toda kaj? Kaj sledi iz tega? K meni zahaja dokaj gostov, toda jaz ne vabim k sebi nikogar. Vsakdo dela, kar se mu poljubi."

"A jaz vam povem: prišli so poverjenju na sled. Poneveril je v uradu tuj denar! Za takšno . . . kakršna ste vi, se je odločil na prestopek. Čujte me!" — je rekla odločno ter obstala pred Pašo. "Vi ne morete imeti nikakih načel, vi živite le za to, da doprinašate zlo, to je vaš smoter; toda ne morem si misliti, da ste padli že tako nizko, da ni ostalo več človeških čutov v vas! On ima ženo, otroke . . . Ako ga obsodijo, pa umremo jaz in otroci od gladi . . . Ali razumete to? A medtem se še nahaja sredstvo ubraniti njega in nas beraške palice in sramote. Ako jaz danes plačam zanj devetsto rubljev, pa ga pusté v miru. Samo devetsto rubljev!"

"Kakšnih devetsto rubljev?" je tiho vprašala Paša. "Jaz . . . jaz ne vem ničesar . . . Jaz jih nisem dobila."

"Jaz vas ne prosim za devetsto rubljev . . . vi nimate denarja in meni vašega denarja ni treba. — Prosim vas nekaj drugega . . . Moški navadno takim, kakršna ste vi, prinašajo v dar dragotino. Vrnite mi torej dragotino, ki ste jih prejeli od mojega moža."

"Moja gospa, oni mi ni daroval nikakih dragotin!" zakličje Paša, začenjajoč nekoliko razumevati. "Kje so denarji? On je zapravil svoje, moje in tuje . . . Kam se je delo vse to? Čujte me, prosim vas! Bila sem razburjena in rekla sem vam dokaj neprijetnega, toda prosim vas odpustanja. Vi me morete sovražiti, to vem, toda ako ste še zmožni sočutja, predstavite si moj položaj! Prosim vas, vrnite mi dragotino!"

"Hm . . ." odvrne Paša, skomignivši z rameni. "Kaj rada bi vam pomagala, toda naj me Bog kaznuje, on mi ni dal ničesar. Na moje vest, Sicer pa imate prav — spomni se naenkrat pevka — daroval mi je enkrat dve reči. Naj se vam poljubi, oddam vam ju, ker tako hočete . . ."

In Paša je odprla skrinjo ter dobila iz nje žolto, zlato naramnico in tenak prstan z rubinom.

"Naj se vam poljubi!" je dejala tiho, nudeč dragotini gostu. Gospa je zardela in lice se ji je streslo. Bila je razžaljena.

"Kaj, to-le mi hočete dati?" je dajala. "Jaz nisem prišla sem beračiti . . . Dajte mi samo to, kar mi gre . . . kar ste vi, uporabivši svoj položaj, izželi iz rok mojega moža . . . tega slabotnega, nesrečnega človeka . . . V četrtek, ko sem vas videla z možem na pristavi, imeli ste na sebi drago iglico in naramnice. Sedaj se ne morete predstavljati mi nedolžno kakor jagnje. Zadnjikrat vas vprašam: ali mi daste te reči ali ne?"

"Kako ste vi čudna . . ." odvrne Paša, začenjajoč se vznemirjati. "Zagotavljam vas, da od vašega Nikolaja Petroviča razum te naramnice in prstana nisem dobila ničesar. Prinašal mi je večino ma le sladko pecivo."

"Sladko pecivo?" namuzne se tujka. "Doma nimajo otroci kaj jesti, vi pa ste tu imeli sladko pecivo! Ali mi zares nočete vrniti one reči?"

Ne dobivši odgovora, se je gospa vsedla ter jela nekaj premišljevat, zagledavši se v eno točko.

"Kaj mi je sedaj početi?" je dejala. "Ako ne dobim teh devetsto rubljev, je izgubljen on in jaz z otroci vred. Ali naj ubijem to podlo osebo, ali naj padem pred njo na kolena, ali kaj?" In gospa si pritisne robec k licu ter se zjokala.

"Jaz vas prosim," se je dalo slišati med ihtenjem. "Vi ste izželi ter ugonobili mi moža, ohranite ga sedaj . . . Vi do njega nimate sočutja toda otroci . . . otroci . . . Čemu naj trpé otroci?"

Paša si je predstavila v duhu drobne otroke, stoječe na ulici in jokajoče se od gladi, pa je tudi sama začela ihteti.

"Kaj zamorem jaz, moja gospa, storiti za vas?" je vprašala. "Pravite, da sem ugonobila Nikolaja Petroviča, toda jaz vas pred živim Bogom zagotavljam, da nimam od njega nikake koristi. V našem pevskem zboru ima edino Mota bogatega oboževatelja; ostale samo životarimo. Nikolaj Petrovič je izobražen in nežen gospod, zato sem ga tudi sprejemala. Nam je nemogoče ne sprejemati gostov."

"Jaz vas prosim za one reči. Te reči mi vrnite! Jočem . . . ponižujem se . . . Naj se vam poljubi, jaz padem pred vami na kolena! Naj se vam poljubi!"

Paša je prestrašena zakričala ter mahnila z rokami. Čutila je, da ta blede, zala gospa, ki govori tako premišljeno kakor v gledališču, zamore zares pasti pred njo na kolena, a to nalašč vsled ponosa, da bi povišala sebe in ponižala pevko.

"Dobro, jaz vam vrnem te reči," reče ji naglo Paša, obrisavši si oči. Naj se vam poljubi . . . Samo da teh reči nimam od Nikolaja Petroviča, marveč od drugih gostov . . ." In Paša je odprla skrinjo, vzela iz nje iglico, vdela no z demanti, motovz koravd, nekoliko prstanov in naramnice ter podala vse to gospej.

"Vzemite, ker le tako hočete, samo da od vašega moža nisem ničesar dobila. Vzemite to, obogatite se!" je dejala Paša, preseščena po grošnji, da pade pred njo na kolena. "Ker pa ste vi, blagorodna, zakonska njegova žena, zato ga morate držati pri sebi. Tako! Jaz ga nisem vabila k sebi, on je sam prišel . . ."

Gospa si je ogledala skozi solze ponudene reči ter rekla:

"To še ni vse . . . To še ne zne-se petsto rubljev."

Paša se je razjezila, izvlekla iz skrinje še zlato uro, škatuljo za smodke in zapone ter dejala, razprostrši roke:

"A jaz nimam ničesar več . . . Le pogledite!"

Gospa je vzdihnila ter s tresočimi se rokami zavila ponudene reči v robec in ne rekši niti besedice ter ne pokimavši z glavo odšla.

Nato so se odprle duri stranske sobe in vstopil je Kolpakov. Bil je blede in nervozno je stresal glavo, kakor bi bil povžil nekaj grenkega, a v očeh so se mu lesketale solze.

"Kake reči ste mi prinašali?" je pristopila k njemu Paša. "Kdaj? dovolite, da vas vprašam?"

"Reči . . . To so čenče — reči!" odvrne Kolpakov ter potrese glavo. "Moj Bog! Ona se je pred teboj jokala, ponižala se."

"Vprašam vas: kake reči ste mi prinašali?" je zakričala Paša.

"Moj Bog, ona vrla ponosna in čista žena . . . pa je hotela pasti na kolena pred . . . pred to žensko! A jaz sem jo v to privel! Jaz sem to dopustil!"

Prijel se je za glavo ter zastokal:

"Ne, tega si ne odpustim nikdar! Ne odpustim! Pojdi od mene strani . . . gnusoba!" je zaklical zaničljivo, umikajoč se Paši ter odvijajoč jo s tresočimi rokami od sebe. "Ona je hotela pasti pred teboj na kolena a . . . pred kom? Pred teboj! O, moj Bog!"

Urno se je oblekel ter, zaničljivo se umikajoč Paši, odšel.

Paša se je vlegla ter začela glasno jokati. Že ji je jelo biti žal za izgubljenimi rečmi, katere je bila v naglici oddala. Čutila se je razžaljeno. Spomnila se je, kako jo je pred tremi leti nabil neki trgovec za prazen nič, pa se je zjokala še glasneje.

DOPIS.

Darragh, Pa.

Uredništvo Glas Svobode: —

Vsem je znano, da traja v Westmoreland okraju in okolici že nad trinajst mesecev štrajk premozarjev, in hud delavski boj še ni minil. Kdor ni bil tukaj in videl vse mizerije na svoje lastne oči, da si nemore predstavljati, kaj vse morejo prestati štrajkarji v boju za boljši obstoj. Če bi človek, le vedno mislil, kako so naš učili biti ponižen itd., potem je v resnici težko hitro izpregledati in se bojevati proti kapitalističnemu sistemu. Posebno to velja za kapitaliste westmorelandskega tipa.

Sedaj je čas, da se združimo in pokažemo tudi mi svojo moč našim tiranom in z solidarnostjo vržemo ob tla in odbijemo grd nasok izsesevalcev za vedno ob nič. Če bi pa bili delavci složni, pa bi tudi že kdaj imeli to, za kar se morejo šele danes potegovati in tepsti.

Naši otroci so bosi in nagi in prosijo z usmiljenostjo vrednim pogledam na revne stariše in govore: mama, kruha. Tudi oni čutijo, da ni nekaj na tem svetu prav, tudi oni že vidijo razliko.

Pa v našem okraju imamo tudi ljudi, ki toliko razumejo kaj je delavska solidarnost, ali boljše rečeno, delavska organizacija, kot zajec na boben. Tudi pride pa seveda zopet od tega, ker si ljudje ne puste nič dopovedati in mislijo, da vse vejo in za dosti zaslužijo za svoje delo.

Tako n. pr. je v Madison nekaj Slovencev, "delavcev", ki so dobro poznani po svojem jeziku. Imel sem priliko z enim od teh tihcev govoriti in sem pogovor napegljal na štrajk. Učena glava pa mi je odgovorila, da on ni prišel v Ameriko štrajkat temveč "mesu" jesti!

Delavski praznik, 1. maj se je tu lepo obhajal. Delavski shodi so bili povsod. Sedemtisoč štrajkarjev se je udeležilo parade, čeprav so kapitalistični angleški listi pisali, da nič ne bo.

Naj tu še omenim, da je položaj štrajkarjev jako slab in življenje v šotorih mučno; sicer je zaželjena spomlad zopet prišla v deželo, ne pa še med štrajkarje v Westmoreland okraju, kateri prosijo na tem prostoru podpore od usmiljenih in zavednih delavcev, rojakov.

J. Hauptman.

NA PRODAJ JE

jako dober še ne dve leti star voljeje pasne pes. Kdor želi imeti dobrega varuha pri hiši naj se tozadevno obrne do podpisanega

Anton Šmidt,
1916 W. 22. St. Chicago, Ill.

IŠČEM Franc Lozar-ja, doma je iz vaše Kandarže pri Litiji. V Ameriki je že 20 let. Če kdo rojakov ve za njegov naslov, naj mi ga naznani.

Franc Dobovšek,
P. O. Box 74 Girard, Ill.

Avg. W. Ramm

pogrebnik in balzamac,
tapetnik in podobar

1429 N. 10th St. SHEBOYGAN, Wis.
Zastopnik: FRANK PUNGERČER

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obuval najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Bank.

SVOJI K SVOJIM!

Prva in edina slovenska trgovina te vrste v Zed. državah. Velika izbira ur, verižic, družbenih prstanov; razna izbira srebrnine in zlatnine. Pušk, koles, gramofonov in slovenskih plošč, peči, itd. Pišite po lep ilustrovan slovenski cenik, katerega pošljemo zastonj. (Pri naročilu omenite ta list.)

A. J. Terbovec & Co.

Naslednik:
Derganc, Widetič & Co.
1622 Arapahoe St., Denver, Colo

ODVETNIK PATENTI

CARL STROVER

(Sobe št. 1009)
140 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL.
TEL. 3969 MAIN

Dobra Unijska Gostilna, kjer se

mrzel in gorak prijri zek. : Pod vodstvom Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave.
deliké Dvorana za društvene in unijske seje, in
Vruga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

VABILO

na majev venček,

koterega priredi

SLOV. DEL. PEV. ZBOR "OREL",

v soboto, dne 20. maja 1911

v Narodni dvorani, vogal Centre Ave., in 18 cesta.

Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina za osebo 25c; dame v spremstvu možkih proste.

Pri vselici bo sodelovalo več pevskih zborov, kokor tudi narodna društva in druga zabava.

Za poset vabi

ODBOR.

AMERIŠKA DRŽAVNA BANKA.

(Pod državnem nadzorstvom,

1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis St. Chicago, Ill.

Kapital in preostanek \$350.000.00

Plaćujemo po 3% od vloženega denarja Pošiljamo denar na vse dele sveta. Oddajamo hranilne predale.

Uradne ure: Od 8:30 jutro do 5:30 zvečer
V soboto: Od 8:30 " " 9 ure zvečer
V nedeljo: Od 9 " " 12 o polnoce.

JAN KAREL.

predsednik.

J. F. STEPINA,

blagajnik.

NOVO MI VAS SEZNANIMO Z NOVO

pristnih 23 KAMNOV vsebujočo uro.

Pravo zlato, ali z zlatom prevlečeno. Mi moramo, prodati za prvič 10.000 naših 23 pristnih kamnov vsebujočih "Accuratiss" ur in sicer samo za \$5.75 komad! Te vrste ure so jako pripravne in pokrovi so z najboljšimi slikami preskrbljeni in "gold filled". Posebno so te ure poznane po svoji trdnosti. Radi jih kupujejo ljudje ki se vozijo in ki opravljajo bolj težka dela. Mi te ure in niso samo do-
garantiramo za 20 let
bre in trdne, ampak tudi krasne in se bodo vaši prijatelji čudili, ko jim poveste ceno, za katero ste jo kupili. Če torej rabiste, dobro in pripravno žepno uro, sedaj je čas da kupite. In prej ko kupite kako drugo, premislite. Če pošljete nam vaš naslov, kar vas stane 1 cent. Vam pošljemo uro na ogled. Če pa uro kupite, vas stane brez poštnine \$5.75. Če jo pa ne marate — jo ni potreba kupiti in Mi reskiramo vse. Lepa uro pošljite na naše stroške nazaj. Zica pri vsaki uri. Pišite na naslov:

EXCELSIOR WATCH CO., DEPT. 505, CHICAGO, ILL., U. S. A.

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhofen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

CHICAGO ILL.

NAZNANILO.

Občinstvu naznanjamo, da je naša pomladanska zaloga možkih in deških oblek z novo zalogo spopolnjena in sicer z novim in zadnje mode blagom najboljše kvalitete. Oglejte si zalogo oblek!

J. J. DVORAK & Co.

1853-55 Blue Island Ave.

edini izdelovalec unijskih oblek in prodajalec na zapadni strani Chicaga

NAREJENE OBLEKE. Želimo tudi seznaniti občinstvo z našo veliko zalogo krojaško narejenih oblek, zadnje mode v mestu. Mi garantiramo svoje blago in vemo, da je vsak naš odjemalec zadovoljen, kdor nas obišče.

ČEVLJI. Samo pridite in oglejte si našo veliko zalogo unijskih čevljev vseh vrst in kakovosti.

J. J. DVORAK, lastnik.

Slovensko Delavsko Podporno in

Penzijsko

Ustanov.

21. nov. 1909

Društvo

Incorp.

15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSEDNIK: Ivan Sever, Adamsburg, Pa. Box 51.

TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Alojzij Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.

ELAŽ ČELIČ, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Društva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagažniku in nikomur drugemu.

Sprejeti novi člani.

K dr. št. 1 v Darragh, Pa.: John Bedek, cert. št. 258; Valentin Planine, 259; Jakob Godec, 260.

K dr. št. 7 v Livingston, Ill.: Alex. Sošterič, 261.

Potujoči člani.

Od dr. št. 6 Math Stariha 124

Prestopli člani.

Od dr. št. 1 k dr. št. 7 Bartol Serjun, 35.

Suspendirani člani.

Od dr. št. 7 Frank Renko, 171; F. Panschitz, 161.

Črtani člani.

Od dr. št. 7 A. Ausec, 153; Frank Keber, 137; J. Maček, 163; M. Pletersky 167; John Zabjek, 168.

Od dr. št. 8, Jakob Kovač.

Jos. Hauptman, gl. taj.

DRUŽTVENI URADNIKI.

Dr. št. 1 v Darragh, Pa.: Preds. Anton Klanehar, Box 114, Arona; Tajnik John Primožič, Box 140, Darragh; Blag. Jos. Hauptman, Box 140, Darragh. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 2 v Adamsburg, Pa.: Preds. St. Flere, Box 122; Taj. Alois Flere, Box 122; Blag. J. Flere, Box 122. Vsi v Adamsburg, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 3 v Claridge, Pa.: Preds. John Batic, in taj., Box 487; Blag. Lovrene Arhar, Box 451; vsi v Claridge, Pa. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 4 v Waukegan, Ill.: Preds. A. Celarec, 706 Market st.; Taj. Ivan Gantar, 604 — 10th st.; Blag. John Stražišar, 611 Market st. — Seja 3. nedeljo v mesecu na 611 Market St.

Dr. št. 5 v Noblestown, Pa.: Preds. John Rivec, Box 193; Taj. in blag. Math Petrieh, Box 1. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

NEKAJ RESNICE.

New York, N. Y.

Cenjeni g. urednik: —

Rad bi se že prej oglašil, pa kaj hočem, ko iz New Yorka ni poročati nikakršnih novic. Ali naj bi postal pred tednom poročilo, ker so se zadnjič v Brooklyn Borough Kočevarji stekli in se za kratek čas suvali s pipei med rebra? Se ne bi izplačalo in radi tega sem raje še nekaj časa počakal. Da sem se pa danes oglašil, ne smete iskati vzroka v tem, da sem izvedel kakšne zanimive novice iz tukajšnje slovenske naselbine. Ne to, ampak izid zadnjih volitev v občinski zastop ljubljanski mi je potisnil pero v roko. Predno pride moj dopis v tisk, bode te najbrže v Gl. Sv. že objavili izid, vendar se hočem tudi še jaz pečati s temi velepomembnimi volitvami. — Onemu, ki je bral starokrajška glasila naprotihni si strank (v tem slučaju šenklaški list Slovence in napredni Sl. Narod) je znano, da se je morala bojevati narodno-napredna stranka proti klerikalnem, z njimi zvezanimi Nemci in tudi socialnimi demokrati, ki v Ljubljani sicer ne zaležejo veliko, toda lahko pomagajo s svojimi glasovi tej ali drugi stranki. Vse se je zarotilo, da pahne narodno-napredno stranko v manjšino. Toda zmagala je in izvojevala zase 23 mandatov, da bode torej imela v občinskem zastopu absolutno večino. Vse natoledvanje, gudenje, blatenje po stari krščanski navadi ni moglo pomagati farskim podprenikom, da bi se izpremenila bela ljubljana v črno. Na belo nedeljo — takrat so se namreč vršile volitve — je pokazala bela ljubljana, da tudi taka ostane! Čast zavednim ljubljanskim narodnjakom, ki se niso strašili ne stroškov, ne gmetne

škode po bojkotu nasprotne strani!

Sedaj pa še nekaj drugega. Kakor znano, so kandidirali v občinski zastop tudi socialni demokrati. Soc. stranka je računala vsaj na dva mandata, izvoljen je pa bil le en občan svetovalec, in sicer pisatelj Etbir Kristan. In kako to da soc. stranka ni imela večjega uspeha? Zato ne, ker so pustili nemški socialni demokrati svojo stranko na cedilu in volili z Nemci! Socialni demokrati, ki vedno povdarjajo, da so internacionalni, so izdali lastno stranko in pomagali Nemcem, največjim slovenskim narodnim sovražnikom. Nemški soc. demokrati, ki torej postali dvakratne izdajice! To je pribito in tega ne more nikdo utajiti.

Priznam Vam, g. urednik, da bi iz tega dejstva lahko izvajali marsikaj, toda boljše bode, ne razburjati rahločutne socialce. — Mogoče govorim o tem še enkrat, ko pridejo socialistični listi iz stare domovine; potem bomo že videli, kako se bodo skušali izrezati. Toda izdajstvo... izdajstvo lastne stranke, ko je še tako mlada. Kaj šele postane, če bode močna in velika! Pri tej stranki je sicer že sedaj terorizem večji, kakor pri katerikoli "kapitalistični": do kakšnega zaključka pridemo torej, če pogledamo v bodočnost in si predstavljamo socialistično stranko kot mogočno in veliko? Je premišljevanja vredno...

Toda dovolj o tem, vsaj za danes. Pisal bi Vam rad še nekaj, ker pa vem, da ste za prostor v Gl. Sv. občutljivi, kakor bi vam pisal z gosjim peresom po podplatih, pridem takoj k drugi točki. Namreč, da nameravajo prevzvišeni škof in firšt ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič, posetiti rojake v Ameriki! Tudi

ta je dobra, kajne? Že lansko leto se je bankrotirani škof pripravljaval, pa je zavela prehuda sapa. V vrstah nasprotnikov njegovega prihoda so bili tudi duhovniki, zato se potem ni čuditi, da je obisk izostal. Kako bode pa letos, pokaže prihodnost. Toliko lahko rečem, da obišče ljubljanski škof svoje ovčice v tujini le radi tega, da bi jih ostrigel in oskubel. Razum enega prav srboritega duhovnika, so drugi ameriškanski večina znani. Vsaj tako požrešni niso, kakor starokrajški. Kaj treba torej škofa tukaj? Ali hoče vsejati starokrajški prepri in sovražnost in zato še žeti krvavo prisluženo dolarje slovenskih trpinov delavcev, je boljše, da ostane, kjer je. Lansko leto se je splošno pisalo: Tone Bonaventura, ne v Ameriko! Takle se bode razlegal tudi letos.

Še nekaj, predno končam. Pred tedni sem bral v nekem listu v dopisu iz Springfield, Ill. sledeče vrstice: ... postavili smo si tudi krasno cerkev... draga je sicer toda ponos bode vsem Slovincem itd.; eno vrstice spodaj pa: delavske razmere so zelo slabe. Zasluzimo komaj toliko, da se preživimo... Kaj si mislite, bralci in bralke pri tem. Odgovor ni težak in radi tega ga tudi ne zapisem.

Sedaj pa amen in iskren pozdrav vsem svobodomislemcem in svobodomiselnkam po Združenih državah ameriških, ter se poslavljam od njih s željo, da bi z veliko vnemo agitirali za edini svobodomiseln slovenski list v Ameriki: Glas Svobode. Slavkov.

ČEŠKI DUHOVNIK O KLERIKALIZMU.

Pred časom je imela češka kmečka stranka, ki je skozinosov protiklerikalna, v Brnu na Moravskem shod zaupnikov. Ob tej priliki je eden izmed poslanecv te stranke, duhovnik P. Hnidek, spregovoril tudi o stališču stranke nasproti klerikalizmu. P. Hnidek je spregovoril prilično to-le:

"Klerikalizem je stremljenje s pomočjo vere si priboriti politično moč.

Kakšno stališče zavzema naša stranka do vere? Držimo se verske strpljivosti verske tolerance. Bodi kar hočeš, le izpolnjuj svoje verske dolžnosti. Daleč so danes časi, ko je vladal verski pritisk. Nikdar ne dopustim, da bi mi kdo segal na moje versko prepričanje, ali zato se ravnotako ne drznem segati na prepričanje drugega.

Naše ljudstvo je verno. Saj je vendar od setve naprej pa do žetve vse v božjih rokah, in saj smo vendar spojeni z božjo naravo. In stranka tega ljudstva naj bi bila brezverska? Nikdar, mi smo le proti zlorabi verstva.

A zdaj pogledjte klerikale! Samo dotaknite se n. pr. cerkvnika, že vpijejo, da se žali vera: ako pišete o kaki lopovščini iz njihovih vrst — ste že zopet poniževali vero. To, prijatelj, ni versko prepričanje; saj je vendar cela vrsta onih, ki jim stoji na čelu, sama brezverska; to je — kšeft.

In naše razmerje h klerikalizmu? Tu ni mogoč kompromis. Bi je se boj in prepričan sem, da bo konec boja — naš uspeh. Le več luči, več izobrazbe. A v to klerikalci ne privolijo. Le pogledjte njihovo časopisje. Od naslova pa do imena odgovornega urednika vse samo ena psovka in laž.

Zato ne pozabimo, da imajo klerikalci v rokah strašno orožje, da, strašno orožje. In to je — ljudska neumnost.

Vam vsem vidim na ustih vprašanje: kako moreš ti katoliški duhovnik, biti član kmečke stranke, o kateri pravijo klerikalci, da je brezverska? In vendar. Odločeno se priznavam k tej stranki, ker je dolžnost duhovnika iti z njo, z ljudstvom in ne proti njemu. Je to dolžnost vsakega razumnika, tembolj duhovnika, ki je vendar izšel iz te grude, z očeta potom posvečene in zdaj naj gre proti njemu? In vendar nas je duhovnikov v stranki doslej malo. Malo, a ko bi se mnogi tako ne bali.

A ne čudite se! V prvih vrstah klerikalnih bojnikov vidite mlade kaplane. So to ljudje, obdani od štirih sten, vzgojeni v eni smeri, ki ne smejo nič drugega čitati nego kar jim je dovoljeno in — ti bi naj bili učitelji zaupa-

nega jim naroda? In vendar: predno se podam v javno življenje, moram biti globoko, vsestransko izobražen, pripravljen. A oni so že vzgojeni k fanatizmu, gnani v klerikalizem. Komu v prid? V prid drugemu. Sam se mora truditi, delati, prenašati vse mogoče, da si drugi utrga sad. Mar mislite, da se nižji duhovščini godi dobro? Dolžnost duhovnika pa je, biti učitelj naroda in skrbeti za njegov dušni in telesni blagor. Zato me vidite v vrstah stranke. In ko bi ne bil v nji, bi smatral to za izneverbo svojemu poklicu.

A mislite-li, da imamo poslano na rožah? Ne. Imenujejo nas najslabše duhovnike. Ako bi klerikalni duhovnik bil kolikor mogoče slab, ako bi bil lažnik, ubijalec ali karkoli, vedno bode rekli o njem, da je najboljši duhovnik; mi pa, če bi tudi živeli angeljsko življenje, postanemo v njihovih ustih vedno slabi duhovniki. A vse gre če človek hoče. Nekoliko moči, nekoliko samozatajevanja, no in — trde kože.

Tako je govoril češki duhovnik o klerikalizmu. Govoril je resnico, katero naj premišljuje naše ljudstvo, da se odvrne od onih, ki so vzgojeni k fanatizmu, gnani v klerikalizem ki iščejo v "prijateljstvu" z ljudstvom le same sebe in držijo odprt žep, da bi se napolnil do vrha! "Soča".

SALOON

z lepo urejenim keglisčem in sveže Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

2348 Blue Island Ave. Chicago.

Priporoča se rojakom v SHEBOYGAN WIS. grocerijsko prodajalno H Gerlach, kateri jo vodi že čez 12 let nad vse zadovoljstvo oodjemalcev. Naročila na dom vozi Frank Pangarcer.

H. GERLACH & CO.

Trgovci

blaga, grocerijskih potrebščin, moke in živeža

2201 N. 15th St. SHEBOYGAN, WIS. Telefon 630 White.

J. F. HALLER GOSTILNA

prve vrste.

Magnet pivo, mrzel in gorak prizgrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 8096.

2103 Blue Island Av. cor. 21 St

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill. Telefon Canal 1439.

Najboljša gostilna

na Blue Island Ave. v Chicagu je J. F. Bolek-ova, kjer se toči izborno Schlitz pivo in fina vina. Domača in cenena kuhinja.

Kosilo s kozarcom piva, vina ali kake druge pijače 20c. Večerja s pijačo samo 15c.

Slovinci, pridite in se prepričajte, da je ta gostilna izborna

JOE F. BOLEK

1870 Blue Island Avenue vogal 19. ul.

SLOVENCI POSEČAJTE

"Little Bohemio"

kjer se toči izborno importirano pilsensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

Gostilna "Slovenski Dom"

na

2236 So. Wood ceste

to je med Blue Island ulico in 22 JOHN MLADIČ.

GOSTILNA

J. J. Vodak in sinovi

1825 Loomis St. cor. 18. Place Dvorana za zabave in zborovanja. Tel. Canal 1386.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE v NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

M. Washington... 3. maja 1911 | Argentina... 17. maja 1911
Laura... 10. maja 1911 | Eu enia... 24. maja 1911

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklyn.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co.,

2 Washington St., New York, N. Y.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM

POHIŠTVOM

1907 Blue Island Ave., Chicago

TELEFON CANAL 955.

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu: od 8.—10. ure popoldne od 1.—3. ure popoldne in od 6.—8.30 ure večer. V lekarni P. Platt, 814 Ashland Ave.: od 4.—8. popoldne. Ob nedeljah samo od 8.—10. ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličien zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Našo trgovino priporočamo Slovincem že trinajst let in povsod so zadovoljni z našim blagom.

Pavabimo vas, da si ogledate našo

spomladansko zalogo oblek kot:

Moške površnike \$7.50 do \$25.00
Moške spomladanske oblike \$10.00 do \$30.00
Moške obleke za mlade \$7.50 do \$20.00
Deške spoml. obleke \$2.50 do \$10.00

Odrpto vsak večer, izvzemši srado in petek do 9 ure.

Odrpto v nedeljo dopoldne.

Vogal Blue Island Avenue in 18. cesta.

Jelinek & Mayer, lastnika.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

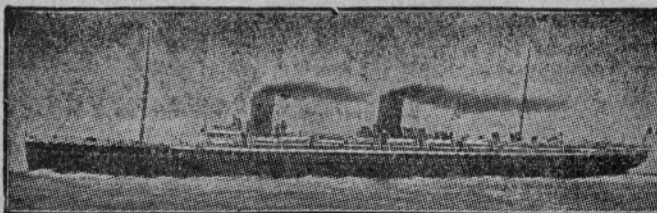
LAGER | MAGNET | GRANAT

Razvaža piyo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obemrni do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

Compagnie Generale Transatlantique

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence 30.000 HP | La Lorraine 22.000 HP
La Savoie 22.000 HP | La Touraine 20.000 HP
Chicago, nov parnik 9500 HP

Pristanišče 57 North River vnožje 15th St., New York City PARNIKI ODPLUJEJO VSAK ČETRTEK.

Glavni zastop na 19 State St. New York. MAURICE W. KOZMINSKI glavni zastopnik za zapad, na 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill

DOPISI.

Meadow Lands, Pa.

Cenjeno uredništvo: —

Nič kaj posebnega nimam za poročati, vendar bi radi omenil nekaj o tukajšnjih delavskih razmerah. Dela se tu malo, po dva, tri dni na teden in zaslužke je torej slab in ne svetujem rojakom sem za delom hoditi, ker delavske tukajšnje razmere so v resnici v vsem slabše in vzroka k temu seveda nič ne ve.

Naj tu še omenim in povem kako sužnjiki so naši rojaki v bližni tovarni, kjer dela mnogo Slovencev. Obhajali so lepo prvi maj in od tiste tovarne neki družbenik ali nekaj takega, je umrl in zapustil 70 tisoč dolarjev. In vendar strmite čitatelji! Ubogega kompanista niso mogli na lastne stroške družabniki pokopati, temveč so za "siromaka" začeli med delavci nabirati prispevke za pogreb!

Torej en ubog trpin naj še iz svojega žepa daje za pogreb bogataša. Nekateri so darovali po 50c in celo po dolar so prispevali mnogi. Ni to največja nesramnost kompanistov?! Če bi se šlo pa za kacega tovarniškega delavca ki bi bil na parah in ki ne bil zapustil niti 75 centov ameriške kovinske vrednosti, potem se ne bi od kompanijskih magnatov tako radevolje nabiralo.

Marsikateri Slovencev se sedaj opravičuje čez, kaj pa hoče narediti, če pridejo kompanistovski hlapci naokoli z klobukom kolektat za svojega človeka? Hoče raje zgubiti za tistih 50c delo? — Katero je boljše? Jaz pravim da zadnje! Suženjstva ni potreba v Ameriki podpirati.

Ta slučaj pač drastično kaže, kolika je ljubezen naših bosov do nas delavcev.

Slovenski težak, zdrami se!

Pozdrav rojakom po Ameriki!

Blaz Chelik.

Naylor, Mo.

Cenjeno uredništvo: —

Redki so dopisi iz naše slovenske farmske naselbine.

Kar se dela tiče ga imamo več kot dovolj, a iz vseh krajev držav prihajajo neprestano poročila, da se dela 2-4 dni v tednu. Če pomislim še sam nazaj na industrijsko, tovarniško delo, bi rad vzkliknil rojakom, pojdite na farme, kjer je dosti dela vsak dan; in kjer je delo, tam je jelo.

Tukajšnja slovenska naselbina dosti dobro napreduje. Pečamo se z živinorejo in sejemo vsakovrstne žita, pšenico, oves, koruzo in tudi pavlavo so začeli nekateri tukajšnji Slovenci saditi, kar pri naša veliko dobička.

Naznanjam vam nadalje, da se je tukaj oženil in poročil g. Leo Sinkovec z gđe. Julijo Masel. Bilo srečno!

Ob tej priliki smo tudi nabrali malo svotice za Westmorelandške štrajkarje, kar vam v pismu prilagam in sicer so darovalci Frank Gram \$1.00, Leo Sinkovic 50c, Fr. Kovač 50c, Mary Masel, Fr. Levar po 50c, in 25c J. Zimmerman in Jula Sinkovic, in 10c Alojzija Kovač, Marija Beja in Josepina Levar.

Pozdrav čitateljem Gl. Sv.!

Fr. L.

Gilbert, Minn.

Cenjeno uredništvo: —

Kakor vam je že znano, smo tu nameravali ustanoviti podporno društvo in ga mislili priklopiti S. S. P. Zvezi, a do danes nas je še premalo in zatorej priporočam prijateljem naj malo po agitirajo, da bomo v resnici prej v enem dobrem društvu.

Nadalje vam poročam in pošiljam svoto \$6.50, katero sem nabral med zavednimi in dobrosrčnimi rojaki za Westmorelandske štrajkarje, ki so Anton Strle \$1, John Pravnik \$1, C. Zgone \$1 in A. E. Gnezda \$1, po 50c so darovali: Math Kezele, Jos. B. Perušič, Jacob Muhvič in po 25c: Jakob Pičar, Jernej Dornik, Frank Zgone in Josip Kožel.

Vsem darovalcem lepa hvala in naj vejo, da so s svojim darom mnogo pripomogli in je le želiti, da najdejo obilo tako zavednih rojakov, in našim bratom ne bo potreba tako željno čakati na trenutke, da se bodo premogarski baroni podali med nje in jim dali delo pod boljimi razmerami.

S pozdravom,

A. E. Gnezda.

Livingston, Ill.

Uredništvo Glas Svobode: —

Novega ravno nimam kaj sporočati; dela se tukaj prav slabo, 2 dni na teden, in pri vsem tem še velika množina ljudi čaka na delo, in zato nesvetujem rojakom sem kaj hoditi za delom ker se delo jako težko dobi.

Tukaj v tej naselbini nas je precejšno število Slovencev, pa za mladino je jako nefletno, ker tukaj je prav malo zabave. Sedaj nameravamo ustanoviti pevsko društvo, da se bomo malo kratkočasili; kdor ima veselje do petja naj pristopi zraven. Od dolgo časa gremo večkrat na sprehod v Staunton, (ker je malo večje mesto kakor tukaj) in je oddaljeno 4 mile od tu. V časih se peljemo s konjmi, v časih gremo peš, kakor že naneso.

Neka kompanija že dolgo časa namerava zgraditi električno železnico, katere že teško pričakujemo. Tukaj v Livingstonu imamo hišo, ki je čisto cestni kari podobna; zdaj smo pogruntali, da bomo kolesa naredili na njo, pa bomo imeli "stritkar" da se bomo vozili v Staunton, samo električne žice nam bo še primanjkovalo; tudi konduktorja že imamo, a strojavodje še nimamo. Pa kateri se bode hotel s to železnico voziti bo mogel spadati k podpornim društvom. Tu v Livingstonu imamo tri podpora slovenska društva, pa veliko Slovencev, ki ne pripadajo k nobenemu društvu, pravijo, tista podpora katero dobijo od društva, da še nezadostuje za zdravnika; ni to neumno? — Vzglede si lahko vzamemo tukaj enega Slovence, kateri ni bil v nobenemu društvu, ponesrečil se je v rovu dne 25. aprila t. l. in tam ko je bil na stanovanju je videl "boarding-boss", da ni v nobenemu društvu, in mu je rekel, da on ga zdaj nemore imeti na stanovanju. Dragi čitatelj, ali bo bolnik zdaj šel na cesto ležat?! Tako se zgodi s takim kateri ne pripada k nobenemu društvu. Žalostno!

Sedaj še enkrat opominjam vse Slovence, da pristopijo k podpornim društvom, ker človek ne ve, kje ga čaka nesreča.

H koncu dopisa želimo našemu rojaku M. G. veliko vspeha in sreče, ker se je namenil, svoj stan spremeniti. Pozdravljam vse Slovence širom Amerike, Glas Svoboda pa želim veliko vspeha.

Svobodaš.

Girard, Ill.

Uredništvo Glas Svobode: —

Z delom se ne morem pohvaliti, ker skoro nič ne delamo. V aprilu smo naredili 6 šitov (!) nesvetujem rojakom sem za delom hoditi in naj se vsak svojega dela drži, ker tudi če je slabo, slabše od tukajšnjega ne more biti.

Ker imamo dosti časti, pa prenišljujemo, komu bomo oddali pri prihodnjih volitvah svoje glasove. Slovcem rečem le toliko. Če ga oddaš za republikance ali demokrate, glas ni prišel nobenemu delavcu v korist. Ostane ti še socialistična stranka, in to voli. Naši gospodje nas imajo radi samo ob času volitev, kako nas pa sedaj ljubijo se pa vidi iz tega, ko si še za hrano ne zaslužimo pod njihovo vlado.

Naznanjam tudi drastično novico iz naše naselbine. Nekemu rojaku je pobežnila žena, menda ker se ga je naveličala in ušla z nekim klerikalnem tičkom (bila sta oba jako pobožna!) v daljno Montano, kjer jih bo tudi ostavljeni soprog še iskal.

To je nekaj za kranjskega popa Sojar-ja v Chicagi, ki vedno tako skrbno zagovarja svojo črno stranko, katera nikoli nič "hudega" ne stori, samo socialisti so grešniki. Na tej pobežljivi pobožni dvojici se naj duhovni oča "speglajo".

Lepo je tudi za slišati, da so drug Sojar bere "Chicago Daily Socialist". Jako lepo in pametno od njega. Bo pa tudi gospodine volil ob času volitev to, kar mu bo "C. D. Socialist" priporočal? Težko, ker socialist na papirju je drugo kot socialist v resnici, v dejanjih.

Vam priložim svojo naročnino, katera mi je potekla aprila in želim, da vsak, kdor jo še ni obnovil, da to nemudoma stori, ker list kot je Gl. Svobode potrebuje naše podpore in našega zanimanja, ker oči je že dostim odprl.

Vaš zvesti naročnik

John Deželak.

Sheboygan, Wis.

Uredništvo Gl. Svobode: —

Tukaj je umrl rojak Frank Terkaj. Doma je bil pokojni iz Čuzne vasi pri Trebeljnu na Dolenskem, star 25 let, neoženjen. Omenjeni je bil član S. M. P. društva "Nada", katero mu je preskrbelo lep pogreb in ga pokopalo v tuji zemlji.

S. M. P. D. Nada, je imelo meseca marca volilno sejo. Izvoljeni so bili sledeči uradniki: za predsednika Frank Zoran, podpredsednik Martin Perhne; I. tajnikom John Zoran; drugim tajnikom John Sebank, blagajnikom John Zupančič, načelnikom John Radovan in podnačelnikom Frank Barbuč, vsi iz Sheboygan.

Društvo je v lepem stanju in jako napreduje. Zborovalna seja je vsako drugo nedeljo v mesecu in se ga rojakom toplo priporoča kot zanesljivo podporno društvo.

Z delom gre bolj slabo, vendar se upa, da se v kratkem obrne na boljše.

Čitateljem pozdrave od

Frank Z.

Pueblo, Colo.

Uredništvo Glas Svobode: —

Cena Trinerjevemu vinu poskoči! tako se je govorilo po Puebli. Ves začuden vprašan, kaj pomeni ta govornica in prijatelj mi odgovori, kaj še ne veš, da je agent imenovane tvrdke, Math Grahek po imenu zgubil tožbo, katero je imel s Hochevarjem in katera se je vlekla dolgi dve leti. In stroški tudi niso majhni in trpeli bodo za nje tudi odjemalci Trinerjevega vina!

S tem, da je Hochevar dobil tudi pri sodišču zadoščenje pravice, se pač vidi, da vsa himavska molitev ni pomagala nič! Ta človek, ki je pel v starem kraju po kapelih in kjer so ga tudi potuhfali še precej hitro, ravno ta človek je hotel naprednjaka Hochevarja spraviti po nedolžnem v zapor, menda iz same krščanske usmiljenosti do bližnjega.

Dosegel pa je ravno nasprotno. Poseči je moral globoko v svoj žep, da poplača sodnijske stroške, ki niso mali.

Pa to še ni vse. Najhujši udarec je prišel od odjemalcev Trinerjevega vina, katerega odklanjajo sedaj, ker tačega človeka ne more več nobeden videti kot agenta poštene tvrdke Triner.

S pozdravom A. A. At.

Hinsdale, Mass.

Uredništvo Glas Svobode: —

Z priloženo naročnino, tudi mal dopis iz našega kraja, o katerem ni bilo nič v našem listu Glas Svobode. S tem, da pravim v "našem listu", mislim delavski list Glas Svobode, ki nas hoče v svojo pisavo privedi do treznega razuma, svobode in gospodarske neodvisnosti. Pa imam danes preveč razstresene misli g. urednik, da bi zamogel na dolgo polemizirati, bom kar na kratko se odvezal.

Prepričan sem, da se vsakdo lahko pošteno preživi, če ima zdravje in dobro voljo in veselje do dela, ker v delu je rešitev. Pa tudi ne mislim na črno tovarno, o ne, ampak napredek vidim pri tistem, ki si kupi nekaj akrov zemlje, jih dobro obdela in iz svojega zemljišča dobi kruha. Po leti je obilo dela, v zimi odpočitek. Prihranek; zdrava hrana, zdravo podnebje, stran od velikomestnega šuma in nesnage in prevare.

Začetek je morebiti malo težak, a če je zdravje in dobra volja, prideš kmalu do večjega imetja, ker se je dobra doba, narediti si na farmi prijeten dom in za stare dni prihraniti par dolarjev. Če bi imel družino in otroke je posebno za zadnje dobro preskrbljeno, ker na razpolago je vse polno različnih šol, v bližnjih mestih. Mnogo naših ljudi bi si rado ka ko pomagalo, pa si neve kako. — Zato je potreben list, da piše dobro, pošteno in da se ozira na vse sloje. Glas Svobode ima že v tem mnogo skušnje in naj svoje započeto delo tudi nadaljuje in vsak bo moral priznati, da je ta list mnogo, pravim mnogo storil za probujo slovenskega naroda v Ameriki.

Dobri nasveti se vedno za dobro vzamejo.

Pozdrav čitateljem Gl. Sv.

John Weber.

Za zunanje oglase ni odgovorno uredništvo ne upravnštvo.

50,000 KNJIŽIC

Popolnoma Zastonj.

Vsak možki bi moral takoj pisati po to izvrstno knjižico. Možje, kateri se nameravajo ženiti—bolezni možje —možje, kateri se večkrat vpijanjajo in prihajajo pozno domov — možje, kateri so slabotni, nervozni in opešani — možje, kateri ne morejo delati ne uživati življenja v polni meri — vsi ti možje bi morali pisati po to brezplačno knjižico. Ta knjižica pove kako možje uničujejo svoja življenja, kako dobijo bolezn in kako morejo zadobiti popolno in trajno zdravje, moč in krepost v zelo kratkem času in po nizki ceni. Ako hočeš biti moč med možmi, ta knjižica ti pove, kako in kaj.

Ta knjižica je vredna \$10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Ne dajajte svojega težko prisluženega denarja za ničvredna zdravila dokler ne prečitaste te knjižice. Prihranila vam bo mnogo denarja in vam razodela, kako lahko postanete močan in krepak mož. Zapomnite si: Knjižica se dobi popolnoma zastonj. Mi plačamo poštnino. Na ovitku ni zdravnikovega imena. Nič ne bo vedel, kaj je razen vas. Zapišite spodaj razločno svoje ime in naslov spodaj na kuponu, izrežite ga in pošljite nam. Ostalo izvršimo mi.

Pošljite Nam Ta Kupon še Danes.

DR. JOS. LISTER & CO., Aus. 401, 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Gospodje:—Zanima me vaša ponudba, s katero nudite zdravilno knjižico brezplačno, in prosim, pošljite mi jo takoj.

Ime

Naslov

Država

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

RAZNO IN DRUGO

O ranjki španski kraljici Izabeli prinaša "Deutsche Revue" sledeči dogodek: Potujoč po deželi, je prišla kraljica Izabela nekega dne v malo mesto. S svojim spremstvom — je ustavila v občinski palači, kjer se je pripravilo kosilo za sto oseb. Dopoldne je šla kraljica s svojim spremstvom, kakor se spodobi za "verne" aristokrate, v cerkev, kjer se je pel Tedeum. Med peveci se je posebno odlikoval močan basist, ki je bil kraljice popolnoma zmešan. Ko je po končani cerkveni ceremoniji poizvedela, da je pel njej tako ugajajoči bas mlad duhovnik, ga je pustila takoj poklicati k sebi. Njegova velika, močna postava je napravila na kraljico še večji utis, nego njegov bas. Takoj je ukazala, da je bil tudi on povabljen na kosilo, kar je provzročilo pri njenih dvorjanikih nemalo začudenje. Ob 4. bi imela kraljica nadaljevati svoje potovanje. Zato se je spremljajoči jo minister silno čudil, ko je kraljica po bogatem in razkošnem kosilu ukazala, da se prinese v njeno sobo klavir. Strme so potem poslušali dvorjaniki in njihove visokorodne gospe, kako je zaljubljena kraljica spremljala na klavirju petje mladega in razvnetega peveca-duhovnika. Ura, ki je bila določena za odhod, je že davno potekla. Pred hišo so čakali vozi in konji. Minister je bil v silni zadregi. — — — Bila je ura pet, bila je sedem, prišla je tudi že deveta, a zaljubljena kraljica se ni prikazala. Zdelo se je, kakor da je pozabila na vse na svetu. Ob 10. zvečer šele je prišla iz svoje sobe ter povedala, da se voznja nadaljuje šele drugi dan ob 10. dopoldne.

Drugo jutro je prišlo iz glavnega mesta nekaj stvari, ki jih je morala kraljica podpisati. Med podpisovanjem vpraša ministra, če ni morda v Toledu izpraznjeno kako mesto kanonika. — "Kolikor je meni znano, ne," odgovori minister. "Potem se mora ustanoviti novo," odvrne kraljica, ter takoj podpiše dekret, s katerim se imenuje mladi duhovnik za kanonika v Toledu. Za ta čin je bil mladi kanonik kraljici še večkrat hvaležen. Takrat je bila Izabela še mlada. Ostala je pa do svoje starosti strastna in ljubezni željna ženska. — Na kraljici Izabeli je rimska kurija pokazala, kako zna ona obračati plašč po vetru. Kdo bi bil mislil, da bo papež tej kraljici, ki je živela tako nemoralno, podelil najvišje cerkveno odlikovanje za moralno življenje, takozvano "zlato rožo"? In vendar je Pij IX. sam najbolj vneto zagovarjal pri svetovanju kurije predlog, da se prizna najčastnejše odlikovanje za čednostno življenje kraljici Izabeli za njeno več kot nemoralno življenje. "Ne kaže", rekel je Pij IX., da bi obsojali kraljico radi njenega pohujšljivega življenja, kajti s tem bi cerkvi na Španskem mnogo škodovali. Ne smemo žaliti Špancev v njihovih patrijotičnih čutilih sedaj, ko so v nevarnosti katoliški interesi. Sicer ne moremo tajiti, da bi ne bila živela kraljica razuzdano, toda pomisliti je treba, da ni živela tako iz nagnenja do greha, marveč zato, ker je bila zelo bolna in je bilo vsled tega njeno meso podvrženo raznim vplivom. — Radi tega moramo kraljičine prestopke pokriti s plaščem krščanske ljubezni.

Škandali v samostanu. — Préd kratkim so poročali listi iz Monakovega, da so 4 deklice v starosti 15—16 let, ki se nahajajo v samostanu "dobrega Pastirja", zlezle na zid ter s povzdignjenimi rokami prosile mimoidoče, naj jim dajo vode in kruha. Pravile so, da so bile zaprte 48 ur brez jedi in vode. Poklicali so policijo, ki je spravila deklice z zida zopet v samostan . . . najbrže v še hujše muke!

Deset resnic o pijači. 1. Pivo, vino in žganje ni za zdravega človeka prav nič potrebno. Bolnikom se véasi priporoča za zdravilo, v kolikor nakaže zdravnik. 2. Spirituozne pijače, uživane v večji meri, opijanijo človeka, a morejo provzročiti tudi naglo smrt vsled srčne kapi. Pivo je tembolj škodljivo, čimdalje ga uživaš. Za človeško zdravje najškodljivejšje je žganje. 3. Opojne pijače raz-

dražujejo in razburjajo živee, pijanci pozabljajo skoraj na glad. In vendar niso v stanu, da okrepijo telesne moči in da nadomestijo hrano. 4. Kdor pije opojne pijače, nakopava si razne bolezni: neprebavljivost želodca, upad črev, razširjenje srca, upad mozga in živeev. Sploh je pijanec vedno bolj sprejemljiv za razne bolezni kot trezen človek. 5. Spirituozne pijače so otrokom zelo nevaren strup, ker so otroški živci občutljivejši. Opojne pijače provzročajo pri otrocih razne telesne in duševne bolezni. Otroci postanejo leni, neobčutljivi in končno zreli za pijance. 6. Pijanstvo deluje v polni meri na moze, menjava v človeku čustva, zatira plemenite misli, vzbuja takoj gabne in nečiste nagone ter privede do razuzdanosti in pokvarjenosti. 7. Pijanstvo uničuje duševne sposobnosti, je nevarno razumu in često privede do blaznosti. 8. Pijanstvo je zelo škodljivo za telesni in duševni razvitek potomstva. Pijančevi otroci so bolehi, topi, često omedlevajo. 9. Pijanstvo je vzrok mnogih nesreč, hudodelstev, ubojev, samomorov. Pijanstvo napolnjuje bolnice, ječe in norišnice. 10. Najboljše sredstvo proti škodljivim posledicam pijanstva je popolna abstinence, ker so med abstinenti navadno krepki in zdravi ljudje. —

Zgodovina in učinek prvega cilindra. — Bilo je 15. januarja l. 1773, ko si je spoštovani londonski trgovec Hetherington nasadil svoj klobuk, hotoč napraviti mal izprehod. Toda ta klobuk ni bil tak, kakršne so nosili drugi spodobni in spoštovani gospodje: bil je to nekak predhodnik današnjih neštevilnih cilindrov, s katerimi se pokrivaajo moške glave kulturnega človeštva. Oni prvi poizkus, tega sedaj obče priznaneznega znaka "boljših" krogov, je imel tedaj iznenadljiv učinek. Okrog vrlega in korajžnega trgovca se je nabralo — predno je še prišel daleč od svoje hiše — tako število ljudi, da je morala poseči policija vmes. Hetherington je bil pod obtožbo splošnega motenja miru poklican pred lordmajorja, kjer naj bi položil jamčevino za celih 12.000 K! Dokazilni akti izkazujejo, da se je na ulici nabralo vsled tega toliko ljudi, ker je imenovani imel na svoji glavi po njem tako imenovani svilen klobuk z visoko konstrukcijo, s katerim je hotel oplahiti boječje ljudi. Resnično so razni uradniki izpovedali kakor pričé, da je padlo pri tem nenavadnem pogledu več žensk v nezavest; otroci so začeli jokati in kričati, psi so lajali in neki čevljarški učencec, ki je prišel ravno iz neke trgovine, je imel to nesrečo, da si je v navalu ljudi okrog nositelja cilindra zlomil desno roko. In to vsled enega samega cilindra.

Dvorenzno počaščenje. V srednjem veku so se školastiki bavili in zabavali z raznimi jezikovnimi posebnostmi in dvumnostmi. Neki (menih) je zložil v 13. veku na čast novoizvoljenega papeža Klementa IV. (1265—1268) jako zanimiv spev v latinskem jeziku, koji spev more veljati za počestitev, ako se ga čita od zgoraj, ali pa za pamflet, ako ga čitaš od spodaj nazaj in se je glasil: "Laus tua non tua fraus, virtus non copia rerum — Scandere te fecit hoc deus eximium. — Pauperibus tua das, nunquam stat janua clausa. — Fundere res quæris nec tua multiplicas. — Conditio tua sit stabilis! non tempore parvo — Vivere te faciat hic Deus omnipotens." — Slovensko: Tvoja zasluga, nezvitost, tvoja čednost, ne bogastvo so ti pomagali doseči to največjo čast. Uboгим dajš svoje imetje, tvoja vrata niso nikdar zaprta, skrbiš zato, da bi tvoje imetje prišlo med ljudi, a ga nočeš pomnožiti. Tvoja delavnost bodi stanovitna! — Daj Bog vsemogočni, da bi tukaj živel dolgo (let). — Od zdolaj čitano se to glasi: Omnipotens Deus hic faciat te vivere parvo Tempore! non stabilis sit tua conditio! Multiplicas tua nec quæris res fundere, clausa Janua stat, nunquam das tua pauperibus Eximium deus hoc fecit te scandere rerum Copia, non virtus, fraus tua non tua laus." — Slovensko: Da bi ti Bog vsemogočni dal kratko življenje! Nestanovitna so tvoja dela! — Pomnožješ svoje bogastvo, in ni te skrb, da

bi se imetje razlilo med ljudstvo, tvoje duri so zaprte, in ničesar ne daješ ubogim. Do te največje časti te je privedlo bogastvo, ne delavnost tvoja, tvoja zvitost, ne tvoja zasluga!

O postanku meteorjev. Vsi astronomi so edini v nazoru, da so meteorji posamezni samostojni delci v svetovnem prostoru, ki se približajo na svoji poti planetom, pridejo pod upliv njihne privlačnosti, ki jih potegne iz tira in privede do padea. Do sedaj še nereseno vprašanje pa je, kako so meteorji nastali. Nasprotno naziranju nekaterih, da so meteorji deli razbitih kometov, trdi in dokazuje profesor na harvardskem observatoriju Pickering, da so meteorji deli zemlje. On jih deli v dve skupini in sicer v železne in kamenite. Izmed 292 meteorjev, ki so padli tekom lanskega leta, je samo 12 železnih, nasprotno pa se dobi po muzejih vedno skoro enako število prvih kot drugih. To si razlaga na ta način, da se kamenite meteore prizna kot take le v slučaju, če se jih vidi pasti. To dokazuje okolnost, da so videli izmed 328 kamenitih meteorjev, ki jih ima britanski muzej, padati 305 in so priznali le 23 najdenih kamenitih kot take. — Vsekakor pa ne trdi Pickering, da so morda ti deli zemlje, ki se po tisočletnih potih vračajo kot meteorji, morda izbruh ognjenikov zemlje ali lune. On trdi nasprotno, da so se ti delci odtrgali od zemlje ob enem z ono količino, katero je svoječasno odvrгла zemlja in se je iz nje izpopolnila naša luna. Seveda bi bila morala imeti v tem slučaju zemlja že takrat trdo skorjo. Ti posamezni samostojni delci se niso združili niti med sabo, niti z ono količino, ki je stvorila luno, marveč so začeli samostojno krožiti v svetovnem prostoru. Ostali pa so vendar v toliki bližini, ali se na poti toliko približali, da jih je vrgla usoda kot meteorje tja, odkoder so prvotno izšli. To naziranje potrjuje očitno tudi kemični razstav. meteorjev. V njih niso našli namreč od sedaj še nikakega novega elementa, ki bi tvoril snov drugega sveta, marveč vedno le elemente: kisik, silicium, aluminium, železo, kalcij in magnezij, kateri tvorijo ponajveč našo zemeljsko skorjo.

Dunajski prelat Scheicher o španskih samostanih. Glasilo avstrijske katoliške duhovščine "Korrespondenzblatt" prinaša članek, ki ga je spisal prelat Scheicher o španskih samostanih in njihovih prebivalcih. — Prelat Scheicher piše o španskih kutarjih precej drugače, kakor slovenska klerikalna trobila. Najprej navaja podatke nekega španskega zgodovinarja, ki je spisal zgodovino o Španiji v čisto drugi luči kakor pa ultramontanski zgodovinarji, ne da bi se mu od kate-rekoli strani ugovarjalo. — Na Španskem gospodari duhovščina. Najvišja zadača španske aristokracije je poplavljenje Španije s samostani. Fratri in patri so španski regentje; škofje so pod njihovim nadzorstvom; oficirji so njih gojenci; poslanci sprejemajo iz njihovih rok mandate! — Prelat Scheicher nadaljuje: Pisal sem že, da je delo po kaznilnicah in po samostanih nevarno pridobitnim razmeram. To se mi je sicer zamerilo, vendar ostanem pri svoji trditvi. Državna in samostanska podjetja pač lahko konkurirajo s privatnimi podjetji, kajti ta morajo svoje delavce primerno plačati; plačati morajo davke ter rente za stare in onemogle delavce. Kaznilniškim in samostanskim špekulantom se pa kaj takega nikdar ne zgodi. Ni čuda torej, da se celo verni ljudje vesele, kadar bomba požene samostansko tovarno v zrak. Lepo in koristno je bilo, ko so nekdanji menihi učili ameriškega divjaka poljedelstva in živinoreje; idealno je življenje benediktincev in kartuzjancev, kar sedaj delajo v divji Afriki. V kultivirani krščanski deželi je pa za Kristusov nauk gotovo bolje, ako upošteva duhovščina njegov rek: Moje kraljestvo ni od tega sveta. Boljše bo za duhovščino in večji ugled bo imela, ako se tudi na polju industrije in gospodarstva pokori Kristusovim besedam kakor pa če snuje zadruga v duhovniški obleki. — Tako piše katoliški prelat, ki ima gotovo več v glavi, kakor vsi katoliški zadrugarji.

Majska razprodaja.

V naši trgovini je vedno najboljše in najceneje blago in zadnje mode. Tisti ki pri nas kupujejo, so vedno z kupljenim zadovoljni. Postanite tudi Vi naš odjemalec.

Oglejte si našo moderno urejeno mesnico, v tretjem nadstropju. Tukaj navedemo le nekoliko cen:

Ožgana California šunka, funt 93/4c
Veal Stew, funt 61/2c
Sweet Pickled Salt Pork, funt 121/2c

Kupili smo nadalje pri Shackel Bros., 912-921 Randolph St., velik stock grocerijskega blaga; 50c na dolarju popusta.

Amber ali Bohemian milo, 5 kosov za . . . 19c
Moka — Lurie XXXX ali Ceresota moka 1 tretjino soda 67c, 1/4 soda . . \$2.65
Riž ali Barley, za funt 41/2c
Najboljši oves, 6 funtov po 11c
Fancy Navy fižol, 5 funtov 19c
Postum Cereal, veliki zavoji 23c
Sveže rumeno "corn meal", 6 funtov 10c
Grape Nuts, zavoj 12c
Nemška sladka čokolada 1/4 funta 5c
Sadni dželi, 5 funtov, 21c

Country Gentleman Sugar Corn; zavoj 12c
Dobre breske, funt 10c
Grade Baked Beans, zavoj 10c
Cambell's Soup, zavoj 10c
Bordens Peerless mleko, 3 zavoji 25c
Najfinejši sir, funt 39c
Najboljši Elgin maslo, vsak dan sveže, funt samo 25c
Makaroni, veliki zavoji funt 6c
Fin grah, Forest Queen imenovan, zavoj 71/2c
Dunbar čaj, navadno 12c, sedaj 7c
Čisti tomejto, steklenica 9c
Mustard in Mason Jar 71/2c
Swiftov Beef 33c
Sladko maslo, vsak dan sveže 26c

To je ena največjih naših grocerijskih razprodaj.

Naše blago ne najde konkurence, ker je dobro in ima nizke cene. Se priporoča

ALBERT LURIE CO.
1816-1818 - 1820 BLUE ISLAND AVE.

Najboljšega želite, kadar gre za Vaše zdravje; zato si omislite Severovih zdravil

Pogled v vaše zrcalo

vam pove če je vaša kri nečista, redka ali oslabela. Vsa kri je bila nekdanj čista in lahko postane zopet taka, če se uživa

SEVEROV

KRIČISTILEC.

Dober spomladi

dober vsako dobo.

Pravo krvno zdravilo za vsakogar: moškega, ženske in otroka. Grdilni priči, tvori, opahki, bu-le, uljesa, žive rane, ogrei in razne kožne bolezni izginejo, če se to zdravilo uživa po navodu o porabi. Napravlja čisto, obilno kri in daje moč telesu. Cena steklenice \$1.00.

Na prodaj v lekarnah. Zahtevajte Severovih Zdravil in glejte, kar zahtevate. Naša zdravila imajo navodila tiskane v slovenskem jeziku.

Pokvarjeni živci

se razdejavajo v nespečnosti, razdražljivosti in splošni potrtosti.

Severov Nervoton

se je izkazal od velike koristi za onemogle, nervozne in pretegnjene moške in ženske. Deluje naravnost na živčna središča, povrača zdravje prejšnostanje. Dolar steklenica.

Dobrovoljnost

je predvsem posledica dobre prebave; z obojimi boste oblagodarjeni, ako uživate

Severov Življenski Balsam.

Izborna vpliva na jetra, želodec in čreva, na ta način, da sa zapeka, jetrna boleat, neprebavnost, želočnica in slične neprilike uravnava. 75c steklenica.

Po brezplačen nasvet pišite na naš zdravniški oddelek.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Luteranska doba na Slovenskem.

Spisal dr. K. Slanc.

I.

V teh gospodarskih razmerah stopi v 6. in 7. stoletju med Nemce in Slovane katoliški duhovnik. Kralji in drugi mogoteci poklicajo katoliške duhovnike iz Italije, kjer se je razvila kat. cerkev pred Rimljani. S kat. duhovniki nastopi nova gospoda. Duhovenstvo dobi velikanska posestva. Denarja tedaj ni še bilo, premoženje je obstajalo v tem, kar je kmetija dala v živilih in drugih stvarih. Vse se je pri hiši napravilo.

Ti duhovniki so kmalo videli, da morajo veliko sveta in na njem živečih kmetov dobiti v last; če hočejo dobiti moč nad ljudmi v roke in dobro živeti. Duhoveniki so se držali kraljev ter veleposestnikov. Ti so jim dali veliko sveta s kmeti na njem, in skrbeli so duhovniki, da so zadnje ure tedanjih bogatašev dobro porabljali. Veliko je še bilo host in drugače ne zasedenega sveta. Tudi v istem času posamezen človek ni dosti opravil. Že zgodaj vidimo, da so moški, ki so šli velike hoste sekati, živeli radi skupno, ker skupno so lahko uspešnejše delali s tedanjim neukretnim orožjem. Iz teh skupin nastale so samostanske bratovščine in samostani. Poslopja so se sezidala, in nastale so graščine samostanov. V te samostane so šli oni ljudje pozneje, ko so postali samostani bogati, ki niso hoteli težko delati in pozneje, ko je svet že bil zaseden in ni bilo dobiti zemljišč, vsi oni ljudje, ki niso hoteli iti med grajske vojaške hlapce, ki pa niso hoteli biti tlačeni. Tudi ženstvo se je tako družilo v samostanih. Povod tega družjenja tedaj začetkoma ni bila bogaboječnost, misel na posebno pobožno življenje, ampak samostani so bili gospodarsko združevanje v dosego boljših gospodarskih uspehov ter iskanje varnega zavetja pred nevarnostmi tedanjega sveta. Zemlje je bilo dosti razdeliti, kralji in veleposestniki so bili zadovoljni, da se je obdelala, da so hoste padle, ter se močvirnata tla spremenila v rodovitna polja. Ti ljudje v samostanih pa se seveda niso smeli ženiti, ko so si delo uredili. Dali so si tudi poseben red, po katerem so bili vsi redovniki primorani živeti, vsaj na videz. Za zakonske otroke ni bilo prostora v samostanih. Samostani so tudi privabili na svoja zemljišča kmete z ženami in so potem tako gospodarili, kakor plemenitaši na svojih veleposestvih. Za okraj svojih velikanskih posestev imeli so ti samostani tudi civilno in krvavo sodišče in so dobivali desetke, potrebna dela so se izvrševala po kmečkih tlaki. Redovniki so se bolj pečali iz upravo, s sodiščem in cerkvenimi opravili; ko so pa že precej obogateli, pa z veseljem življenjem. — S kratka, urejeno je bilo vse to tako, kakor kaka sedajna vojska. Kralji, maršali, obersti, majorji, manjši častniki in velika množica prostakov-kmetov, ki so trda dela opravljali, — drugi pa so komandirali — ter zase jemali najboljše kose, dočim je kmet imel navadno menažo ali pa še te ne. — V tem gospodarstvu si je katol. cerkev pridobila velikanska bogastva. — Najboljše kose zemlje si je znala pridobiti v svojo last in nakopičila je drugaz premoženja, kar ga je svet tedaj imel. (Še danes se lahko vidi, da so samostani v najboljših legah zemlje; glej Zatično, Pleterje, Bistvo, Mekinje pri Kamniku, Zajčji samostan pri Konjicah itd.) S tem in s trdno zvezo duhovenstva pod škofi in papežem zavladala je kat. cerkev nad vsem tedanjim kmetijskim in slovenskim svetom v obliži Nem-

ce. V času, ko se to kmetijsko gospodarstvo razvija nastanejo, kakor sem že povedal, tudi mesta. Meščani, trgovci in rokodelci si ne morejo pridelati živil sami, nego jih dobijo na kmetiji potom menjave proti svojemu blagu. Menjava stvari proti stvari je težavna; ljudje dobijo sredstvo v zlatu, srebru za to menjavo, denar se rodi, kot sredstvo iz menjavanja. Meščan kupuje od kmeta, ker se da in nakupljeno zopet razpečava, seveda z dobičkom. To ga dela bogatega. Plemenitaši, škofje, samostani hočejo tudi delež od teh meščanskih dobičkov. Dolgo-

trajni boji se bijejo za to med meščani in fevdalno gospodo. Najzadnje odpravi meščan to kmetijsko gospodo iz svojih mest. Meščan bogato živi. Dosti dobičkov ima, lahko več troši. Gospoda na gradovih, v škofijah, samostanih hoče tudi vse to imeti, kakor meščan. Da se vse to dobi, treba v mestu svoje pridelke prodati, ali denar drugače dobiti. Graščaki sami dozdaj niso obdelovali svojih zemlji, kmet jim je dajal, kar so rabili. Zdaj so začeli v svrhu večjega pridelka svoja posestva tudi sami obdelovati in če se je le dalo, vzeli so kmetom kaj zemljišča nazaj. Tlaka je bila že kmalo v prvih stoletjih tega gospodarstva upeljana, a ta še ni bila huda, ker ni bilo treba graščakom dosti pridobivljati. Ali zdaj, ko je veleposestvo samo, začelo obdelovati zemljišča, je je bilo več. Tako so večje potrebščine silile gospoda na kmetih, da kmeta hujše izkoriščajo. Odslej naprej delal je kmet hudo tlako, zraven je moral še plačevati ob ženitvi, ob smrti, sodniške opravke in imel veliko družih plačil. Gospoda svojih pisarjev ni plačevala; ti so si sami plačilo dobivali, in seveda je bil kmet za nje tvarina izžemanja. Mesta so se razvijala in lepšala. Meščani so vse mogoče udobnosti življenja iznašli. To je vleklo grajsko gospodo v mesta in tudi višje duhovenstvo. Vsaj po zimi je rado v mestu živelo. Seveda so se hoteli v blišču in bogastvu z bogatimi meščani meriti ti plemiči, škofi in kanoniki. Ali njihova posestva niso toliko nesla. Torej so kmeta natvezavali in iskali povsod svoje profite. Da kmet sam kaj ne profitira, moral je ponuditi prej svoje blago grajskim okrbnikom na prodaj. Goljufali so reveža, kjer se je dalo. Njegove najboljše sinove in hčere pa je zbral graščak za delo v graščini. Bilo je vsako leto novačenje za take posle, kakor zdaj za vojaštvo. Kmet je v najboljšem vremenu moral na grajsko tlako, sebi je le delati mogel ob deževnem vremenu, ali po noči. Seveda mu je moral graščak bajto popraviti, dati vprežno živino, tudi zrna, če je bila slaba letina, ali to vse mu je spolnjeval le v najmanjši meri. A graščak, in v tem mu jednak, je bil tudi samostan, je imel delavec ter vprežno živino zastoj; lahko je bilo tako gospodariti.

Kmet se je skušal iznebiti tlake. Nekateri so bili srečni in so se odkupili od tlake ter so vsako leto graščaku plačevali tlako v denarju, v žitu ali vinu. To se je včasih do 15. stoletja le malemu številu kmetov posrečilo. — Vsi kmetje so želeli, da se tega hudega bremena iznebijo ter postanejo vsaj v nečem prosti. Kralji so imeli v teh časih malo veljave. Bili so le večji veleposestniki in dajali so jim drugi veleposestniki, škofje in samostani neki davek, ali drugače so bili močno pod oblastjo teh graščakov, škofov in samostanskih opatov. Če ti niso hoteli s svojimi krdeli v vojno, ali niso hoteli denarja dati za njo, kralj sam ni dosti mogel storiti. Da dobé kralji proste roke, da dobé davek neposredno od kmeta in njegove sinove pod njihovo vojno zastavo, podpirali so kralji, kar se je dalo meščane, in kmete proti grajski in duhovniški gospodi. To se je lahko godilo, ker vsa ta gospoda ni bila složna med sabo; najmanj so pa ti posvetni ljudje tekom stoletij, ko je duhovenstvo že prebogato in premočno postalo, bili zadovoljni s tem, da duhovenstvo toliko premoženja v svojih rokah ima, in papež vso veljavo nad vsemi. Vedno ista pesem. Bogataš se preobčje, postane s svojo ošabnostjo neznošen, dere druge in ti drugi gledajo, kako mu nogo spodbijajo. Graščakom in duhovnom — v tem sta bila ta dva jedina in tudi v tem, da je kmet njihov delavec brez plače po božjem in človeškem pravu — ni bilo vseč, da meščan bogat postaje in dobro živi.

V teh časi se smodnik iznajde, ki vse bojevanje predrugači. S tem se uničuje grajska moč in ž njeno moč veleposestnikov. Dolej je le telesna moč veljala in zmaga je v bojih, odločilna je bila trdnost gradov. Do njih je zdaj lože kak kralj prišel.

V tem času se smodnik iznajde, ki vse bojevanje predrugači. S tem se uničuje grajska moč in ž njeno moč veleposestnikov. Dolej je le telesna moč veljala in zmaga je v bojih, odločilna je bila trdnost gradov. Do njih je zdaj lože kak kralj prišel.

Kmet tlakar zapazi to, da se pride zdaj že gradovom in samostanom do živega, in kmet se začne po vsej Evropi puntati proti grajski in duhovniški gospodi. — Na Češkem in Angleškem so se kmeti že v 14. stoletju v ustaje podajali. Husiti, tako so se zvale kmetijske, delavske vojske na Češkem, po duhovniku Husu, ki se je tudi proti katol. veri postavil, so tudi že rabili smodnik ter so prvi ustvarili novodobne armade in načine vojevanja. Imeli so najboljše vojaške voditelje 14. stoletja.

To vse si vzamejo nemški knezi za vzgled. To prevrže prejšnje gospodarstvo graščakov. Oni ne morejo več s svojimi bojnimi krdeli in gradovi ljubovati, smodnik jih porazi in vojščaki, puške in vojske zdaj stanejo veliko denarja. Tega pa ni dobiti. Kmet je že izžet, meščan posojuje le prijatelju-kralju, ki mu obeta dobička. Graščaki obožavajo, svoje boje in druge odvečne hlapce odpuščajo ter škilijo bolj po bogastvu cerkve. Tudi oni se kralju približavajo, kateremu so prej predpisevali. Meščanom niso privoščili prostora okolo kralja, bilo jim je na tem, da jih kralj vzame pod svoje okrilje, pod katerim se dá kaj pridobiti, vsaj nekaj uradniških dobro plačanih služb za druge, tretje grajske sinove, in prilika, da se zamore ljubega kmeta naprej izkoriščati. Meščan kupuje v teh časih veleposestva. Dobi jih najprej v zastavo, potem, ko se dolg ne plača, postanejo mu last. Tako postane ljubljanski trgovec Valvasor lastnik graščine v Laškem; vzel jo je od habsburškega deželnega kneza v zastavo. Tako postane ta rod plemenit in iz bogastva te trgovske družine imamo Slovenci prekrasni spomin prejšnjih časov v Valvasorjevi "Časti kranjskega vojvodstva", zgodovini kranjskih krajev ter ljudi starejše dobe. Ti meščani posejajo v staro plemenitaško graščinsko last. Zdaj je denar vsega moč.

V tem času so iznašli tudi tisk. Ljudje niso bili več navezani na to, kar je pisano in kar se jim je ustmeno povedalo. Pisanje je počasno, drago, govor se zgubi. V mase ljudstev prihajajo knjige, knjiga je trajna podučevalka. — Nauki, omika se širi in posebno po mestih. Tam ljudje vkup stannujejo, eden drugega podučuje. Tam je prosta lastnina; kdor več ve, več pridobi. V mestih se tisk razvije in knjiga. Neomika graščin in poznejših v bogastvu se topečih, razuzdano živčih samostanov se mora bojevati s pametnejšimi meščani.

(Dalje prih.)

"SVOBODNA MISEL" ZOPET IZHAJA.

Od uredništva "Svobodne Misli" iz Prage smo dobili obvestilo, da bo "Svobodna Misel" začela zopet izhajati, ali boljše rečeno, je že prva številka izšla 1. maja. Če pomislimo, kolikega pomena je list "Svobodna Misel" za ves slovenski narod, smo veseli te lepe novice in se bomo potrudili "Svobodno Misel" povsod razširjati.

Pismo priobčimo v celoti: "SVOBODNA MISEL", ta z ozirom na našo generacijo in sodobno socijalno kulturno razmere na Slovenski dobi važni ta velepomembni list, je moral, kakor znano, radi prevelikih finančno-tehničnih težkoč 1. majnika 1910 prenehati. Ker pa se od tedaj slovenske razmere ne samo niso boljšale, temveč obrnile v marsičem na slabše in ker dohaja dan na dan na stare uredništvo nebroj poizvedbe, prošenj, naročb itd. in ker se je zadnje čase od mnogokoje strani izrazila želja po nadaljevanju publikacije Svobodne Misli, bomo poskusili obnoviti odloženo v koristno delo.

Od 1. majnika t. l. bode toraj "Svobodna Misel" zopet izhajala kot 4. letnik in se bode tukaj nadaljevalo s 5. številko kjer se je moralo lani izdajanje prekiniti. Kdor je bil naročnik 4. letnika bode dobival na stari račun še ostalih 6 števil, kedor pa se naroči na novo, temur se dopošljejo lani izšla 4 številke.

Uredništvo se bode potrudilo, da ostane "Svobodna Misel", kar se tiče vsebine zanimiva, vsestranska in lahko umljiva, kakor je bila dozdaj. Posebno pozornost hočemo obračati na domače, slo-

venske razmnere, list bode prinašal kolikor mogoče aktualnih kulturno-verskih kritično-filozofskih spisov, tako da bode "Svobodna Misel" ob enem glasilo slovenskih svobodomislecev in kulturno-socijalne revija.

Upamo da bodo podpirali sotrudniki prejšnje "Svobodne Misli" tudi novo, ki ji je idejno identična, jo priporočali in razširjali, od naročnikov pa pričakujemo, da se bodo spomnili vedno točno tudi svoje dolžnosti, ter redno pošiljali malenkostni znesek 3 K, za Ameriko 4 K letno za naročnino in to bode storil vsakdo tim rajši in točneje, ako pomisli da podpre stem narodni naš obstoj, pomore razširjati prosveto in pospeši kulturno osamosvojitvo slovenskega ljudstva!" Zahvaljujoč za vnaprej za blagohotno Vašo naklonjenost.

Z najodličnejšim spoštovanjem
Uredništvo "Svobodne Misli",
Praga — Vinogradi.

DOBRA BESEDA.

Mrs. Marija F. Mundil iz Clarkson, Neb., piše nam sledeče: "Rabila sem Trinerjevo Angelika grenko toniko eno leto. Bila sem jako slaba in bolna cela dolga tri leta. Moja bolezen je obstajala v veliki nervoznosti in v telesnem oslabevanju, a noben od tolikih zdravnikov ki so me zdravili, me niso mogli ozdraviti. Ko se mi je bolezen le še bolj slabšala, me je moj brat opozoril na Trinerjevo Angelika grenko toniko, katero sem tudi takoj poskušala rabiti. Zdravje se mi je začelo boljšati, in okrevala sem tako, da nisem počutila nobenih bolečin in boleznij več." — V takih slučajih, kjer je vzrok nervoznosti slaba in neredna prebava, kjer organi delujejo počasi in mišice izgube svojo moč, kjer krči vladajo po trebuhu in se počutijo bolečine v glavi in se celo telo trese, Trinerjeva Angelika grenka tonika je najpriporočljivejšo sredstvo za hitro ozdravljenje. Bo izčistila iz krvi vse slabe snovi, dala novo moč organom in ti dala veliko zadovoljnost po jedi. V lekarniških prostorih. Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Phone: Canal 80.
HOERBER'S CREAM OF MALT
Martin Nemanich,
GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street
Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

ITALIJO
IN
ADRIJO
po stari in zanesljivi

Cunard črti
vstanovljena 1840.

Novo moderni parniki na dva vijaka.

Posebno izbrani za to plovbo.

SAXONIA - - 14.270 tonov
CARPATHIA - 13.600 tonov
PANNONIA - - 10.000 tonov
ULTONIA - - 10.400 tonov

Do Reke in Trsta samo \$50

CUNARD STEAMSHIP COMPANY, Ltd.
S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts., Chicago.
or Local Agents Everywhere.

M. KARA
1919 So. HALSTED ST.
cor. 19. Place.
Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimске in spomladne obučje.

Za zunanje oglase ni odgovorno uredništvo ne upravnštvo.

INFLUENCA

Pravi "Pain-Expeller" se je izborno izkazal pri nastopu zavrattne influence.

Glavni pogoj je seveda, da se ga rabi pravočasno, predno nastopijo komplikacije z pojavi vročinske mrzlice.

Prva znamenja so navadno bolečine v glavi, v udih, mrzlica, šumenje v ušesih, splošna oslabelost vsega telesa, utrujenost v nogah in stegnih.

Ne odlašajte, ampak rabite pri takih pojavih takoj pristni "Pain Expeller", ker zabranite s tem večtedensko bolehanje.

Navodilo za rabljenje je priloženo vsakemu zavrtku.

Varujte se ponaredb.
25 in 50 centov steklenica.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York, N. Y.
N. B. — Richterjeve Congo pилule proti zaprtju.

JOHN NEMETH
Inkorporiran pod zakoni države New York.
KAPITAL: \$25,000.00.
Pošilla denar brzojavnim in poštнім potom. : : :
Denar, poslan brzojavnim potom je v stari domovini takoj drugi dan; po pošti deseti dan.
ROJAKI SLOVENCИ IMEJTE POZOR!
Kadar pošljete svoj težko prihranjeni denar vašim milim v domovino ali kako slovensko hranilnico, pošiljajte denarje po skrbni in pošteni firmi John Nemeth; ta znana slovanska firma prejema vsak dan velike svote denarja od Slovanov in z ljudskim denarjem ne špekulira.
Prodaja vožne listke na vse linije, ceno.
Pišite na naslov.
JOHN NEMETH,
457 WASHINGTON ST., NEW YORK, N. Y.
JOHN NEMETH, predsednik, bivši c. in kr. konsul. agent.

HRANITE!
Kar prihraniste, naložite v zanesljivo banko. V največji zadregi vam vsak prihranek pride prav!
Uložite svoj denar v
INDUSTRIAL SAVINGS BANK
2007 BLUE ISLAND AVENUE.
Odrpta v soboto od 6 do 8 ure zvečer.
VSTANOVLJENA 1890.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.
toči PERU PIVO.
PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.
Podpirajte krajevno obrt!

Kašparjeva Državna Banka,
vogal Blue Island Ave. & 19. ul.
VLOGE \$3,700,000.00
GLAVNICA . \$200,000.00
PREBITEK . . \$150,000.00
Prva in edina češka državna banka v Chicagu. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.
544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.